

Την Τρίτη μάθημα 8:30 χωρίς διάλειμμα

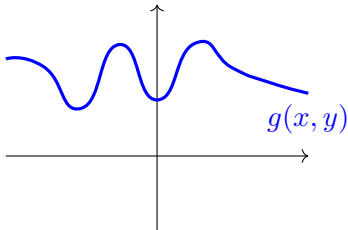
Σήμα - σύστημα

$$\underbrace{g}_{\text{εξαρτημένη}} = f(\underbrace{t}_{\text{ανεξάρτητη}})$$

$$g = f(\vec{r}, t) \quad \vec{E}(\vec{r}, t)$$

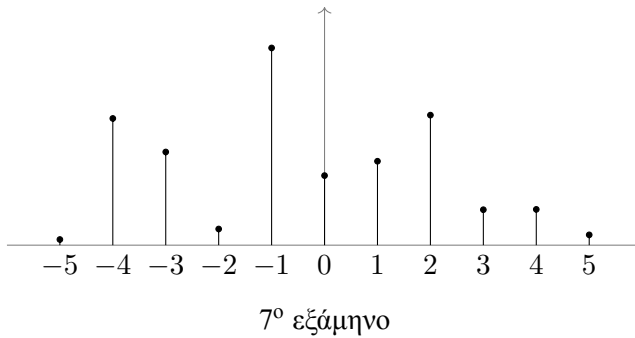
Αναλογικό

Αν t συνεχής $\in \mathbb{R}$
και y συνεχής $\in \mathbb{R}$

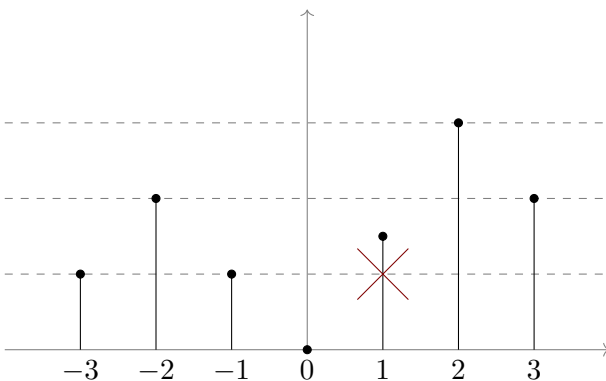
Διακριτού χρόνου / Διακριτό (discrete)

t διακριτό $\rightarrow \mathbb{Z}, n \in \mathbb{Z}$
 g συνεχής $\in \mathbb{R}$

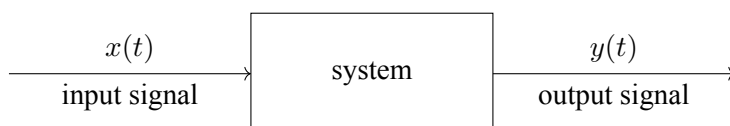
Κβαντισμένο

$n \in \mathbb{Z}$
 g διακριτή

Στοχαστικό Περιέχει και τις τρεις κατηγορίες

0.1 Σύστημα

0.2 Περιοδικά σήματα

Αν $\exists T \in \mathbb{R} : \forall t \in \mathbb{R} \quad x(t) = x(t + T)$ τότε $x(t)$ **περιοδικό σήμα** με περίοδο T .
Ή θα είναι 0, ή θα συνεχιστεί για πάντα.

$$\int_{-T/2}^{T/2} x(t) dt = \int_{t_0-T/2}^{t_0+T/2} x(t) dt \quad \forall t$$

Η σύνθεση μιας συνάρτησης με μια περιοδική συνάρτηση είναι περιοδική;

Απόδ. Έστω g μία περιοδική συνάρτηση:

$$\begin{aligned} (f \circ g)(x) &= f(g(x)) = f(g(x + T)) = \\ &= (f \circ g)(x + T) \end{aligned}$$

0.3 Συμμετρίες

- Αν $x(t) = x(-t) \quad \forall t$ τότε η $x(t)$ λέγεται **άρτια συνάρτηση** (even function).
- Αν $x(t) = -x(-t) \quad \forall t$ τότε η $x(t)$ λέγεται **περιττή συνάρτηση** (odd function).

$$\forall x(t) \quad \exists x_0(t), x_e(t) : x(t) = x_e(t) + x_0(t)$$

Απόδ.

$$\begin{aligned} x_e(t) &= \frac{x(t) + x(-t)}{2} \\ x_o(t) &= \frac{x(t) - x(-t)}{2} \end{aligned}$$

$$\underbrace{x_e}_{\text{άρτια}} y_e = z_e$$

$$x_o y_o = z_e$$

$$x_e y_o = z_o$$

$$\int_{-A}^A x_o(t) dt = 0$$

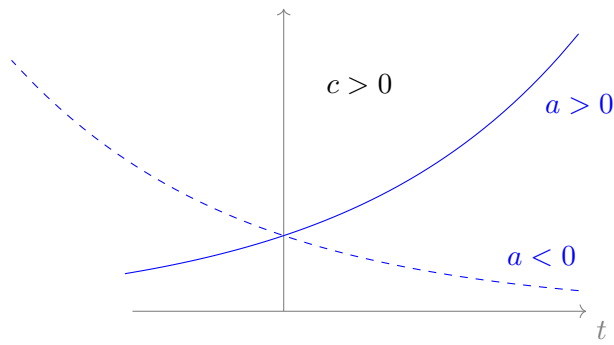
$$\int_{-\infty}^{\infty} x_o(t) dt = ? \text{ (εξαρτάται)}$$

$$\lim_{A \rightarrow \infty} \int_{-A}^A x_o(t) dt = 0 \quad (\text{principal Cauchy value})$$

Χαρακτηριστικά σήματα

1) Εκθετικό σήμα

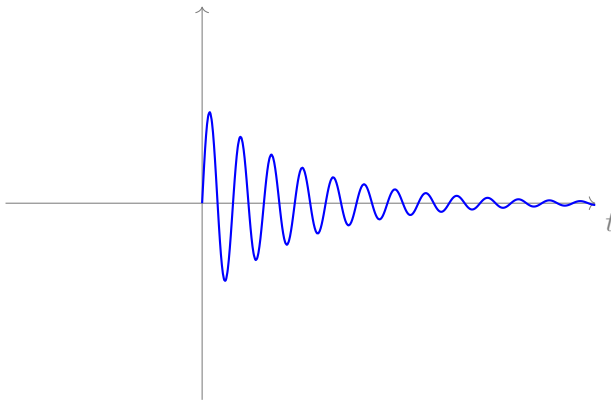
$$x(t) = ce^{at} \quad a \in \mathbb{R} \quad c > 0$$

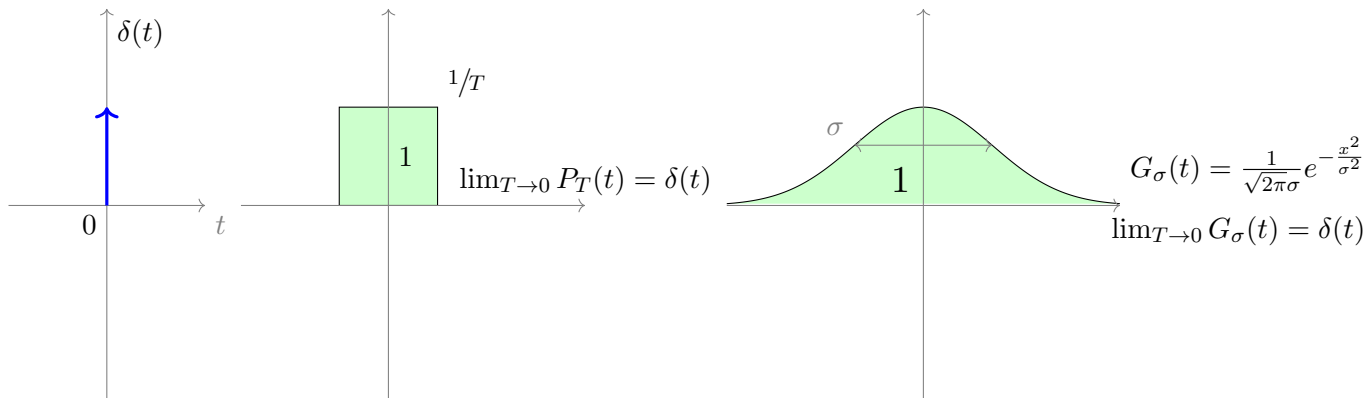
$$x(t) = ce^{(\sigma t + j\omega)t} = ce^{\sigma t} e^{j\omega t} = ce^{\sigma t} [\cos(\omega t) + j \sin(\omega t)]$$

2) (Συν)ημιτονοειδή σήματα

$$x(t) = A \cos(\omega t \pm \phi) = a \operatorname{Re} \left\{ e^{j(\omega t + \phi)} \right\} = A \frac{e^{j(\omega t + \phi)} + e^{-j(\omega t + \phi)}}{2}$$

3) Δέλτα Dirac $\delta(t)$

Ορ.

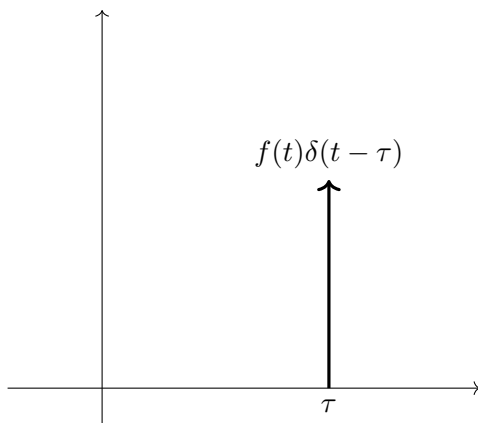
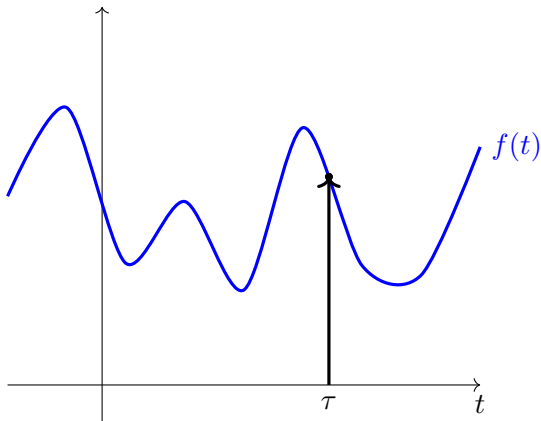
$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t) \delta(t) dt = f(0) \quad \forall f(t)$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta(t) dt = 1$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t) \delta(t - \tau) dt = f(\tau)$$

$$\boxed{\int_{-\infty}^{\infty} f(\tau) \delta(t - \tau) d\tau = f(t)}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t) \delta(t - \tau) d\tau = f(t)$$

Ιδιότητες της $\delta(t)$

1. Κλιμάκωση

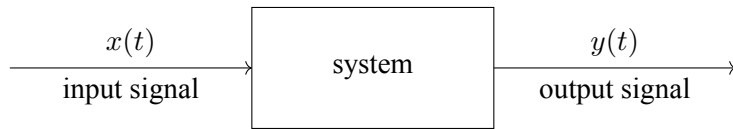
$$a \in \mathbb{R} : \delta(at) = \frac{1}{|a|} \delta(t)$$

Απόδ.

$$\underbrace{\int_{-\infty}^{\infty} \phi(t) \boxed{\delta(at)} dt}_{\substack{at = \xi \\ dt = \frac{d\xi}{a}}} = \int_{-\infty(a)}^{\infty(a)} \phi\left(\frac{\xi}{a}\right) \delta(\xi) \frac{d\xi}{a} = \frac{1}{|a|} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\phi\left(\frac{\xi}{a}\right)}{|a|} \delta(\xi) d\xi = \frac{\phi(0)}{|a|} = \int_{-\infty}^{\infty} \phi(t) \boxed{\frac{\delta(t)}{|a|}} dt$$

$$2. f(t)\delta(t) = f(0)\delta(t)$$

$$3. f(t)\delta(t - \xi) = f(\xi)\delta(t - \xi)$$

$$y(t) = \mathcal{L} \{x(t)\}$$

$$\forall x_1(t) x_2(t)$$

$$y_1(t) = \mathcal{L} \{x_1(t)\}$$

$$y_2(t) = \mathcal{L} \{x_2(t)\}$$

Για const $a_1, a_2 \in \mathbb{R}$

$$x(t) = a_1 x_1(t) + a_2 x_2(t)$$

$$y(t) = \mathcal{L} \{x(t)\}$$

ανν

$$y(t) = a_1 y_1(t) + a_2 y_2(t)$$

τότε

$\mathcal{L}$: γραμμικό σύστημα

- $g(t) = \mathcal{L} \{x(t)\}$

$$x'(t) = x(t - \tau)$$

ανν $y'(t) = \mathcal{L} \{x'(t)\} = \mathcal{L} \{x(t - \tau)^2\} = y(t - \tau)$

τότε το σύστημα $\mathcal{L}$ είναι αμετάβλητο κατά τη μετατόπιση.

Υποστηρίζω ότι ένα γραμμικό & AKM σύστημα περιγράφεται πλήρως από την κρουστική απόκριση $h(t)$.

Απόδ. Από παραπάνω, γνωρίζουμε ότι $x(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau)\delta(t - \tau) d\tau$

$$y(t) = \mathcal{L} \{y(t)\} = \mathcal{L} \left\{ \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau)\delta(t - \tau) d\tau \right\}$$

$$\stackrel{\text{linearity}}{=} \int_{-\infty}^{\infty} \mathcal{L} \{x(\tau)\delta(t - \tau)\}$$

$$= \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \mathcal{L} \{\delta(t - \tau)\} d\tau$$

$$\stackrel{\text{AKM}}{\stackrel{\text{TSI}}{=}} \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) h(t - \tau) d\tau$$

$$y(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \underbrace{h(t - \tau)}_{\text{linear time-shift invariant}} d\tau$$

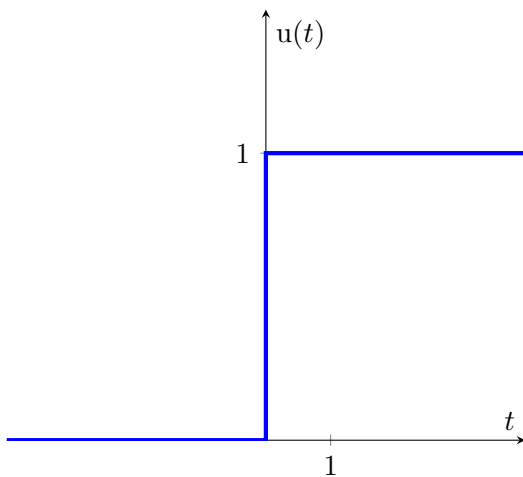
- $\delta(t) = \delta(-t)$ άρτια συνάρτηση
- $\delta^{(n)}(t) = \frac{d^n}{dt^n} \delta(t)$, για την οποία αποδεικνύεται ότι:

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta^{(n)}(t) \phi(t) dt = (-1)^n \phi^{(n)}(t) \Big|_{t=0}$$

0.3.1 Βηματική Συνάρτηση (Unit Step Function)

$$u(t) = \begin{cases} 1 & t > 0 \\ 0 & t < 0 \end{cases}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} u(t) \phi(t) dt = \mathcal{N}_u \{ \phi(t) \} = \int_0^{\infty} \underbrace{\phi(t)}_{\text{number}} dt$$

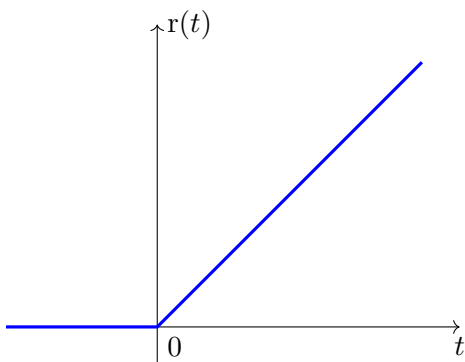

$$\delta(t) = \frac{d}{dt} u(t)$$

$$u(t) = \int_{-\infty}^t \delta(\tau) d\tau = \int_0^{\infty} \delta(t - \xi) d\xi$$

0.3.2 Ράμπα

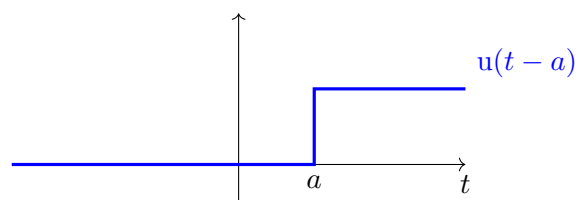
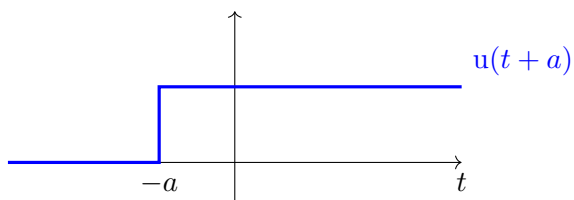
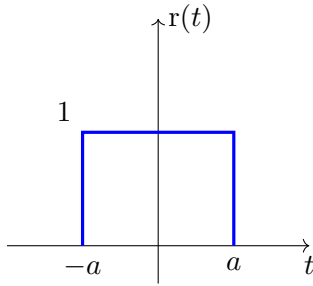
$$r(t) = \int_{-\infty}^t u(\tau) d\tau = \begin{cases} t & t \geq 0 \\ 0 & \text{else} \end{cases} = tu(t)$$

$$u(t) = \frac{d}{dt} r(t)$$

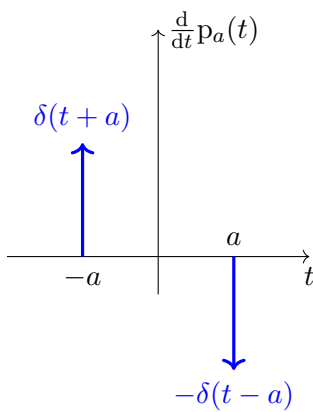
0.3.3 Ορθογωνικός παλμός (Rectangular Pulse function)

$$p_a(t) = \begin{cases} 1 & |t| < a \\ 0 & |t| > a \end{cases}$$

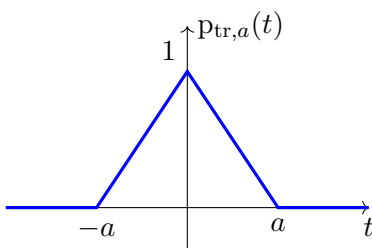
$$p_a(t) = u(t+a) - u(t-a)$$

$$\frac{d}{dt} p_a(t) = \delta(t+a) - \delta(t-a)$$

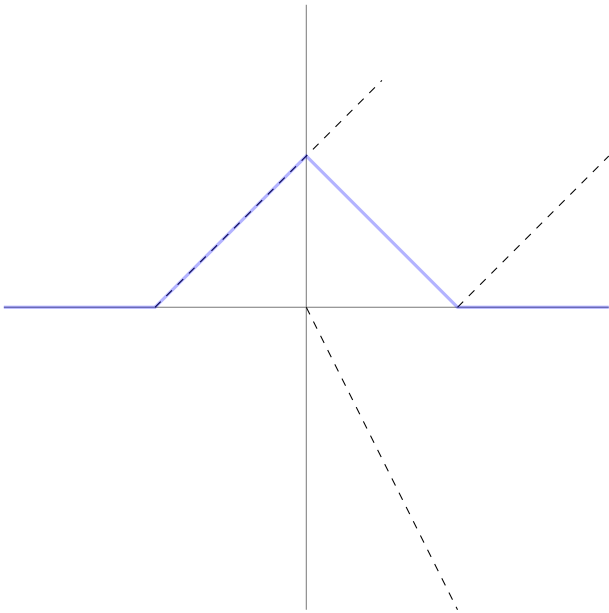
0.3.4 Τριγωνικός Παλμός (Triangular Pulse function)

$$p_{tr,a} = \begin{cases} 1 - \frac{|t|}{a} & |t| < a \\ 0 & |t| > a \end{cases}$$

$$p_{tr,a}(t) = \frac{1}{a} [r(t+a) + r(t-a) - 2r(t)]$$

0.4 Χαρακτηριστικά Μεγέθη

1) Μέση τιμή (Mean Value)

$$\overline{x(t)} = \frac{1}{t_2 - t_1} \int_{t_1}^{t_2} x(t) dt$$

Αν περιοδική τότε

$$\begin{aligned} \bar{x}(t) &= \frac{1}{T} = \int_0^T x(t) dt \\ &= \frac{1}{T} \int_{t_0}^{t_0+T} x(t) dt \end{aligned}$$

2) Ενεργός τιμή (Root Mean Square Value)

$$\overline{\overline{x(t)}} = \left[\frac{1}{t_2 - t_1} \int_{t_1}^{t_2} x^2(t) dt \right]^{1/2}$$

Αν ημιτονοειδές σήμα $\bar{x}(t) = \frac{x_{\max}}{\sqrt{2}}$

3) Ενέργεια - Ισχύς

- Στιγμιαία ισχύς (Instant power)

$$p(t) = x^2(t)$$

- Μέση ισχύς (Mean power)

$$\overline{p(t)} = \frac{1}{t_2 - t_1} \int_{t_1}^{t_2} x^2(t) dt = \left(\overline{x(t)} \right)^2$$

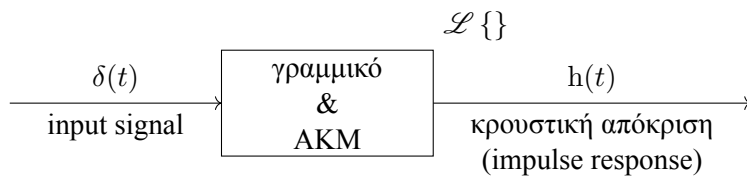
- Ενέργεια (Energy)

$$W = \int_{t_1}^{t_2} p(t) dt = \int_{t_1}^{t_2} x^2(t) dt = (t_2 - t_1) \left(\overline{x(t)} \right)^2$$

$$\text{Σήματα} \begin{cases} \text{Σήμα ενέργειας αν } \lim_{T \rightarrow \infty} W < \infty \\ \text{Σήμα ισχύος αν } \lim_{T \rightarrow \infty} \overline{p(t)} > 0 \\ \text{Υπάρχουν και σήματα που δεν είναι ούτε ενέργειας, ούτε ισχύος.} \end{cases}$$

0.5 Συνέλιξη

$$x(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \delta(t - \tau) d\tau$$

$$h(t) = \mathcal{L}\{\delta(t)\}$$

$$y(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) h(t - \tau) d\tau = \underbrace{x(t)}_{\text{είσοδος}} \underbrace{*}_{\text{συνέλιξη}} \underbrace{h(t)}_{\text{κρουστική απόκριση}}$$

Συνέλιξη - Convolution

$$z(t) = x(t) * y(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) y(t - \tau) d\tau$$

- $x(t) * y(t) = y(t) * x(t)$ **Αντιμεταθετική**

$$\int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) y(t - \tau) d\tau = \int_{-\infty}^{\infty} x(t - \lambda) y(\lambda) [-d\lambda] = \int_{-\infty}^{\infty} y(\lambda) x(t - \lambda) d\lambda = y(t) * x(t)$$

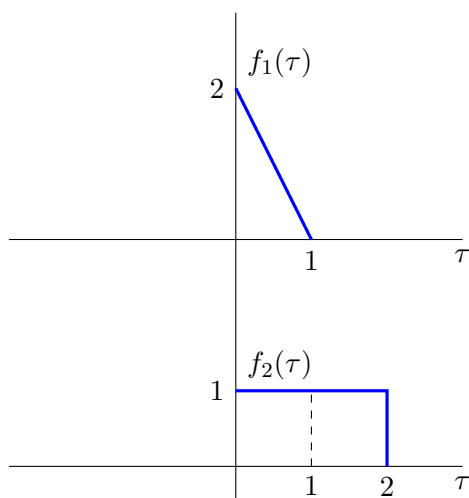
- $x_1(t) * [x_2(t) * x_3(t)] = [x_1(t) * x_2(t)] * x_3(t)$ **Προσεταιριστική**

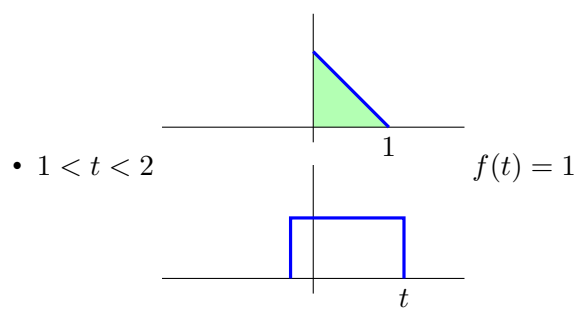
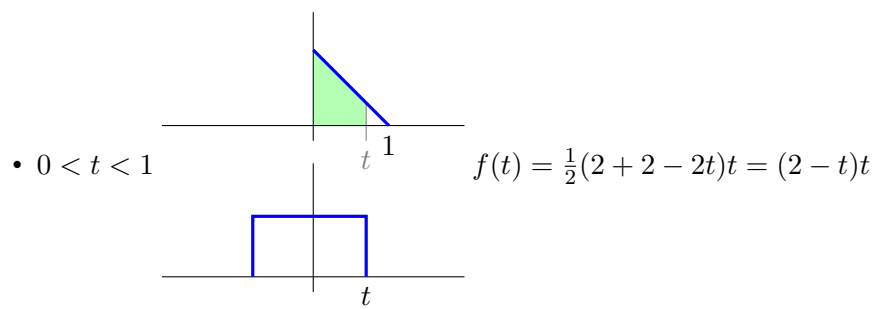
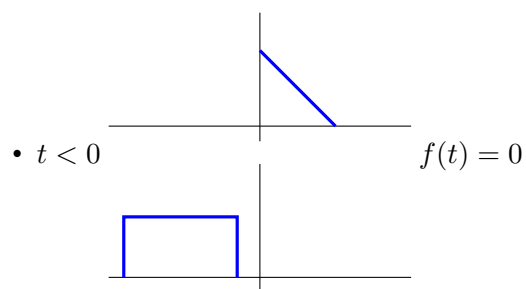
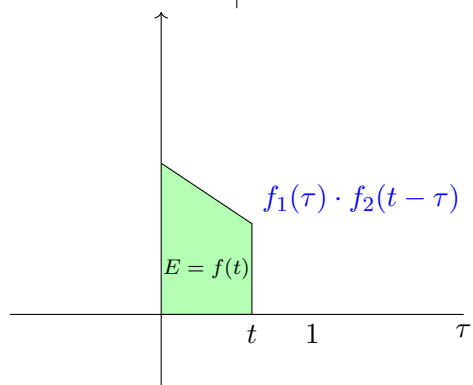
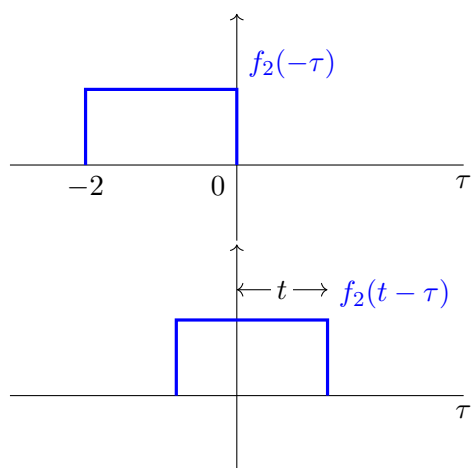
Παρ.

$$f_1(t) = 2(1 - t) [u(t) - u(t - 1)]$$

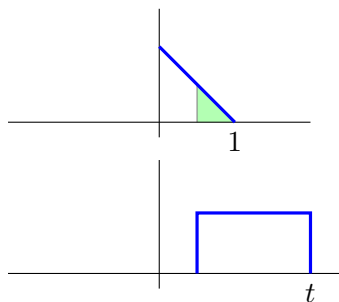
$$f_2(t) = u(t) - u(t - 2)$$

Γραφική μέθοδος υπολογισμού συνέλιξης

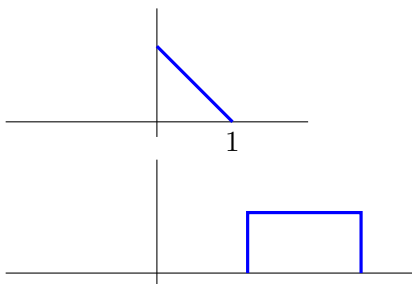

$$\bullet \quad 2 < t < 3$$

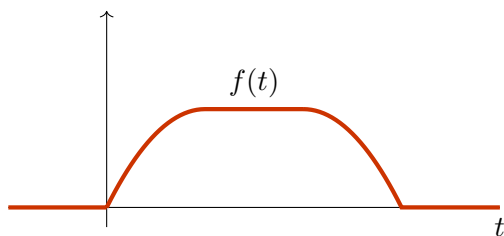

$$f(t) = \frac{(t-1) \cdot 2 \cdot \left(\frac{1-(t-2)}{2}\right)}{2} = (t-1)(3-t)$$

$$\bullet \quad t > 3$$

$$f(t) = 0$$

Αναλυτική μέθοδος Παρατηρώ ότι:

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t, \tau) u(t - \xi) u(\phi - \tau) d\tau = \int_{\xi}^{\phi} f(t, \tau) d\tau u(\phi - \xi)$$

$$\begin{aligned} f(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} \underbrace{2(1-\tau)}_{x(\tau)} [u(\tau) - u(\tau+1)] [u(t-\tau) - u(t-\tau-2)] d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) [u(\tau)u(t-\tau) - u(\tau-1)u(t-\tau) - u(\tau)u(t-\tau-2) + u(\tau-1)u(t-\tau-2)] d\tau \\ &= \int_0^t x(\tau) d\tau u(t) - \int_1^x x(\tau) d\tau u(t-1) - \int_0^{t-2} x(\tau) d\tau u(t-2) + \int_1^{t-2} x(\tau) d\tau u(t-3) \\ &= (2t-t^2)u(t) - [2t-t^2-1]u(t-1) - [2(t-2)-(t-2)^2]u(t-2) + [2(t-2)-(t-2)^2-1]u(t-3) \end{aligned}$$

Ex

$$f_1(t) = e^t u(-t)$$

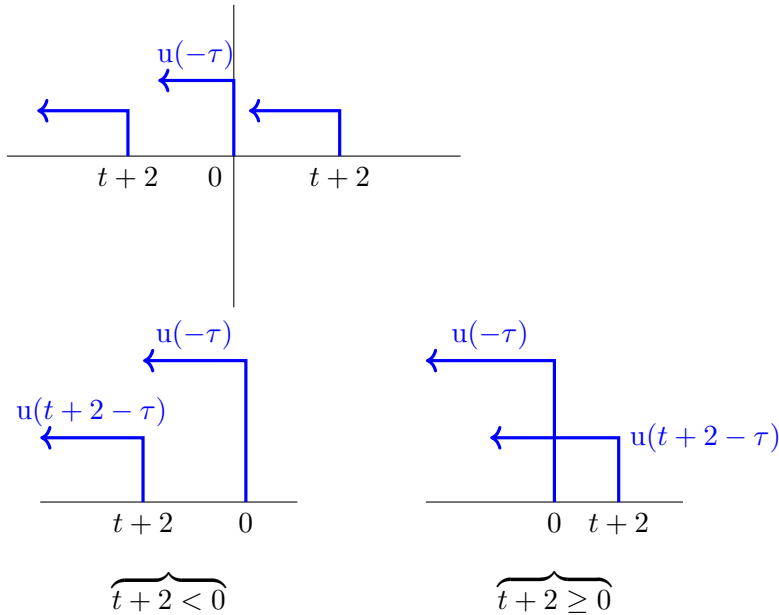
$$f_2(t) = u(t+2) - u(t+1)$$

$$f = f_1 * f_2$$

$$\begin{aligned}
f &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u(-(t-\tau)+2) d\tau \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u(\tau-t+2) d\tau \\
&= \int_{t-2}^0 e^{\tau} d\tau u(2-t) \\
&= e^{\tau} \Big|_{t-2}^0 u(2-t) \\
&= [1 - e^{t-2}] u(2-t)
\end{aligned}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t, \tau) u(\tau - \xi) u(\phi - \tau) d\tau = \int_{\xi}^{\phi} f(t, \tau) d\tau u(\phi - \xi)$$

Ex.

$$x(t) = e^t u(-t)$$

$$y(t) = u(t+2)$$

$$\begin{aligned}
z(t) &= x(t) * y(t) = \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u[(t-\tau)+2] d\tau = \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u(t+2-\tau) d\tau \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} [1 - u(t)] u(t+2-\tau) d\tau \\
&= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(t+2-\tau) d\tau - \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(\tau) u(t+2-\tau) d\tau \\
&= \int_{-\infty}^{t+2} e^{\tau} d\tau u(t+2 - (-\infty)) \overset{1}{\rightarrow} - \int_0^{t+2} e^{\tau} d\tau u(t+2) \\
&= e^{t+2} - [e^{t+2} - 1] u(t+2)
\end{aligned}$$

Ex.

$$x(t) = e^t u(-t)$$

$$y(t) = u(t+2) - u(t+1)$$

$$\begin{aligned} z(t) &= x(t) * y(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) y(t-\tau) d\tau = \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) [u(t-\tau+2) - u(t-\tau+1)] d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u(t-\tau+2) d\tau - \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(-\tau) u(t-\tau+1) d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} [1 - u(\tau)] u(t-\tau+2) d\tau - \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} [1 - u(\tau)] u(t-\tau+1) d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(t-\tau+2) d\tau - \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(\tau) u(t-\tau+2) d\tau - \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(t-\tau+1) d\tau + \int_{-\infty}^{\infty} e^{\tau} u(\tau) u(t-\tau+1) d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{t+1} e^{\tau} d\tau - \int_{-\infty}^{t+1} e^{\tau} d\tau - \int_0^{t+2} e^{\tau} d\tau u(t+2) + \int_0^{t+1} e^{\tau} d\tau u(t+1) \\ &= \int_{t+1}^{t+2} e^{\tau} d\tau - [e^{t+2} - 1] u(t+2) + [e^{t+1} - 1] u(t+1) \end{aligned}$$

$\exists h(t)$ ανν LTI

$$\begin{aligned} y(t) &= x(t) * h(t) \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) h(t-\tau) d\tau \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} h(\tau) x(t-\tau) d\tau \end{aligned}$$

Έστω ότι η $x(t) = e^{j\omega t}$

$$\begin{aligned} y(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} h(\tau) e^{j\omega(t-\tau)} d\tau = e^{j\omega t} \int_{-\infty}^{\infty} h(\tau) e^{-j\omega\tau} d\tau \\ &= x(t) \underbrace{\int_{-\infty}^{\infty} h(\tau) e^{-j\omega\tau} d\tau}_{h(t) \xrightarrow{FT} H(\omega)} \end{aligned}$$

$$x(t) = A_1 e^{j\omega_1 t} + A_2 e^{j\omega_2 t}$$

$$y(t) = A_1 e^{j\omega_1 t} H(\omega_1) + A_2 e^{j\omega_2 t} H(\omega_2)$$

Κεφάλαιο 1 Συναρτησιακοί χώροι

Διανυσματικός χώρος S

$$\bar{x}, \bar{y} \in S$$

Εσωτερικό γινόμενο

$$\langle \bar{x}, \bar{y} \rangle \in \mathbb{C}$$

- 1) $\langle \bar{x}, \bar{y} \rangle = \langle \bar{y}, \bar{x} \rangle^*$
- 2) $\langle c\bar{x}, \bar{y} \rangle = c\langle \bar{x}, \bar{y} \rangle$
- 3) $\langle \bar{x} + \bar{y}, \bar{z} \rangle = \langle \bar{x}, \bar{z} \rangle + \langle \bar{y}, \bar{z} \rangle$
- 4) $\langle \bar{x}, \bar{x} \rangle \geq 0$ με $\langle \bar{x}, \bar{x} \rangle = 0$ ανν $\bar{x} = \bar{0}$

Νόρμα

$$\bar{x} \in S$$

$$\|\bar{x}\| \geq 0$$

- 1) $\|\bar{x}\| = 0$ ανν $\bar{x} = \bar{0}$
- 2) $\|a\bar{x}\| = |a|\|\bar{x}\| \quad x \in \mathbb{C}$
- 3) $\|\bar{x} + \bar{y}\| \leq \|\bar{x}\| + \|\bar{y}\|$

Μέτρο: Απόσταση μεταξύ $\bar{x}, \bar{y} \in S$

- 1) $d(\bar{x}, \bar{y}) \geq 0 \quad d(\bar{x}, \bar{y}) = 0$ ανν $\bar{x} = \bar{y}$
- 2) $d(\bar{x}, \bar{y}) = d(\bar{y}, \bar{x})$
- 3) $d(\bar{x}, \bar{y}) \leq d(\bar{x}, \bar{z}) + d(\bar{y}, \bar{z}) \quad \bar{z} \in S$

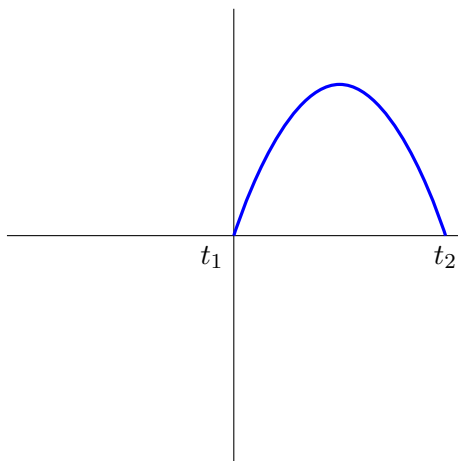
Συναρτησιακός χώρος

$$x(t), y(t) \in S = \{x(t)/y(t) : [t_1, t_2] \rightarrow \mathbb{R}\}$$

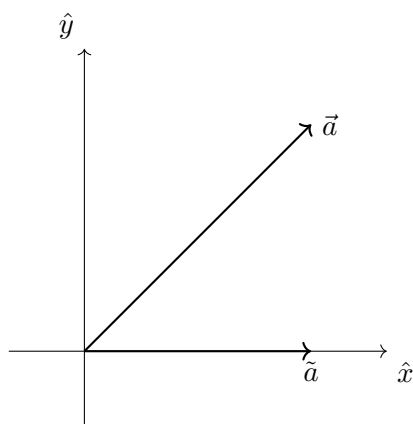
$$\langle x(t), y(t) \rangle = \int_{t_1}^{t_2} x(t)y(t) dt$$

$$\|x(t)\| = \left[\int_{t_1}^{t_2} x^2(t) dt \right]^{1/2}$$

$$d(x(t), y(t)) = \left[\int_{t_1}^{t_2} [x(t) - y(t)]^2 dt \right]^{1/2}$$

$$\begin{aligned} \text{Αν } \langle \phi_1(t), \phi_2(t) \rangle &= 0 & \phi_1(t) &\perp \phi_2(t) \\ \langle \phi_1(t), \phi_1(t) \rangle &= 1 & \phi_1(t) &\text{κανονική} \end{aligned}$$

Τετρατοχώρος

$\hat{x}, \hat{y}$ όχι εξαρτημένα (συνενθαικά)

Ποια είναι η καλύτερη προσέγγιση για το $\vec{a}$ εφ' όσον δεν υπάρχει το $\vec{y}$;

$\tilde{a}$ best γιατί $d(\vec{a}, \tilde{a}) \min$.

Άρα:

$$\tilde{a} = k\hat{x}$$

$$\vec{a} = a_x\hat{x} + a_y\hat{y}$$

$$\vec{a} - \tilde{a} = (a_x - k)\hat{x} - a_y\hat{y}$$

$$d(\vec{a}, \tilde{a}) = \sqrt{(a_x - k)^2 + a_y^2}$$

$$\frac{d}{dk} (d(\vec{a}, \tilde{a})) = \frac{a_x - k}{\dots} = 0 \implies k = a_x = \tilde{a} \cdot \hat{x}$$

$$\vec{a} \cdot \hat{x} = a_x$$

Η βέλτιστη έκφραση του $\vec{a}$ στο δισδιάστατο χώρο είναι το ίδιο το $\vec{a}$.

Μη κάθετα διανύσματα

$$\vec{a} = a_x \hat{x} + a_y \hat{y}$$

$$\vec{a} - \tilde{a} = (a_x - k) \hat{x} + a_y \hat{y}$$

$$d(\vec{a}, \tilde{a}) = \|\vec{a} - \tilde{a}\| = \sqrt{(\vec{a} - \tilde{a}) \cdot (\vec{a} - \tilde{a})} = \left([(a_x - k) \hat{x} + a_y \hat{y}] \cdot [(a_x - k) \hat{x} + a_y \hat{y}] \right)^{1/2}$$

$$\left[(a_x - k)^2 + a_y^2 + 2(a_x - k)a_y \hat{x} \cdot \hat{y} \right]^{1/2}$$

$$\vec{a}_{\text{best}} = (\vec{a} \cdot \hat{x}) \hat{x} \neq a_x$$

$$\boxed{\vec{a} \cdot \hat{x} = a_x + a_y \cos \phi \neq a_x}$$

Συναρτησιακός κόσμος $\phi_n(t)$ παράγουν χώρο με το μηχανισμό:

$$f(t) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n \phi_n(t) \quad t \in \Delta$$

$\phi_n(t)$ ανεξάρτητες μεταξύ τους (βάση απειροδιάστατου χώρου)

$\hat{f}(t) = \sum_{n=0}^M \underbrace{\hat{a}_n}_{\neq a_n, \text{ επειδή η βάση δεν είναι ορθοκανονική}} \phi_n(t)$ βέλτιστη, ώστε η απόσταση με την f να είναι ελάχιστη

$$\begin{aligned} \overbrace{I^2}^{\text{σφάλμα}} &= \int_{\Delta} [f(t) - \hat{f}(t)]^2 dt \\ &= \int_{\Delta} \left[\sum_{n=0}^{+\infty} a_n \phi_n(t) - \sum_{n=0}^M \hat{a}_n \phi_n(t) \right]^2 dt \\ &= \int_{\Delta} f^2(t) dt + \int_{\Delta} \left(\sum_{n=0}^M \hat{a}_n \phi_n(t) \right)^2 dt - 2 \int_{\Delta} \left[f(t) \sum_{n=0}^M \hat{a}_n \phi_n(t) \right] dt \end{aligned}$$

Άρα:

$$\begin{aligned} I^2 &= \int_{\Delta} f^2(t) dt + \int_{\Delta} \sum_{n=0}^M [\hat{a}_n \phi_n(t)]^2 dt + 2 \int_{\Delta} \left[\sum_{n=0}^M \sum_{m=n+1}^M \hat{a}_n \cdot \hat{a}_m \phi_n(t) \phi_m(t) \right] dt - 2 \int_{\Delta} \sum_{n=0}^M \hat{a}_n f(t) \phi_n(t) dt \\ &= \int_{\Delta} f^2(t) dt + \sum_{n=0}^M \hat{a}_n^2 \int_{\Delta} \phi_n^2(t) dt + 2 \sum_{n=0}^M \sum_{m=n+1}^M \hat{a}_n \hat{a}_m \int_{\Delta} \phi_n(t) \phi_m(t) dt - 2 \sum_{n=0}^M \hat{a}_n \int_{\Delta} f(t) \phi_n(t) dt \\ \underbrace{\frac{d(I^2)}{d \hat{a}_i}}_{\text{από 0 έως } n} &= 2 \hat{a}_i \int_{\Delta} \phi_i^2(t) dt + 2 \sum_{m \neq i} \hat{a}_m \int_{\Delta} \phi_i(t) \phi_m(t) dt - 2 \int_{\Delta} f(t) \phi_i(t) dt = 0 \end{aligned}$$

Σύστημα εξισώσεων Αν $\phi_i^{(t)}$ μοναδιαία, τότε: $\int_{\Delta} \phi_i^2(t) dt = 1$

Αν $\phi_i(t)$ είναι ορθογώνια, τότε: $\int_{\Delta} \phi_i(t) \phi_j(t) dt = 0, \quad i \neq j$

Αν $\{\phi_i(t)\}$ είναι ορθοκανονική βάση, τότε:

$$2\vec{a}_i - 2 \int_{\Delta} f(t) \phi_i(t) dt = 0 \implies \vec{a}_i = \overbrace{\int_{\Delta} f(t) \phi_i(t) dt}^{\text{όπως το } k=\vec{a} \cdot \vec{x}} = a_i$$

προβολή του διανύσματος στο μοναδιαίο

Με άλλη γραφή:

$$2\vec{a}_i \langle \phi_i, \phi_i \rangle + 2 \sum_{m \neq i} \vec{a}_m \langle \phi_i, \phi_m \rangle - 2 \langle f, \phi_i \rangle = 0$$

Είναι:

$$\langle f, \phi_i \rangle = \left\langle \sum_{n=0}^{+\infty} a_n \phi_n, \phi_i \right\rangle = \sum_{n=0}^{+\infty} a_n \langle \phi_n, \phi_i \rangle = a_i \quad \text{όπως στα διανύσματα}$$

Ηθικό δίδαγμα: Αν η βάση του χώρου είναι ορθοκανονική και μας ζητηθεί να υπολογίσουμε μία προσέγγιση της συνάρτησης σε έναν υποχώρο, μπορούμε άμεσα να υπολογίσουμε την προβολή της συνάρτησης πάνω στη βάση.

Ex. $f(t) = e^{-3t}u(t) \quad \phi_1(t) = e^{-t}u(t) \quad \& \quad \phi_2(t) = e^{-2t}u(t)$

βέλτιστη

$$\hat{f}(t) = a_1 e^{-t}u(t) + a_2 e^{-2t}u(t)$$

$$\int [a_1 \phi_1 + a_2 \phi_2 - f] \phi_1 dt = 0$$

$$\int_0^{\infty} [a_1 e^{-t} + a_2 e^{-2t} - e^{-3t}] e^{-t} dt = 0 \implies$$

$$a_1 \int_0^{\infty} e^{-2t} dt + a_2 \int_0^{\infty} e^{-3t} dt - \int_0^{\infty} e^{-4t} dt = 0 \implies \boxed{\frac{a_1}{2} + \frac{a_2}{3} - \frac{1}{4} = 0}$$

$$\int [a_1 e^{-t} + a_2 e^{-2t} - e^{-3t}] e^{-2t} dt = 0 \implies \boxed{\frac{a_1}{3} + \frac{a_2}{4} - \frac{1}{5} = 0}$$

$$a_1 = -3/10, \quad a_2 = 6/5$$

$E \triangleq \int_{\Delta} f^2(t) dt = \sum_{n=0}^{\infty} a_n^2$ <p style="text-align: center; margin-top: 5px;">γενικότερη μορφή</p>	Parseval's Theorem
---	-------------------------------

Κεφάλαιο 2 Ανάλυση Fourier

2.0.1 Περιοδικές συναρτήσεις με περίοδο T

$$x_k = \sqrt{\frac{2}{T}} \cos(k\omega t) \quad \omega = \frac{2\pi}{T} \text{ θεμελιώδης κυκλική συχνότητα}$$

$$\langle x_k(t), x_n(t) \rangle = \int_{-T/2}^{T/2} x_k(t) x_n(t) dt = \int_{-T/2}^{T/2} \cos(k\omega t) \cos(n\omega t) dt = \begin{cases} n \neq k \rightarrow 0 \\ n = k \rightarrow 1 \end{cases}$$

$$y_k = \sqrt{\frac{2}{T}} \sin(k\omega t) \quad \langle y_k, y_n \rangle = \begin{cases} n \neq k \rightarrow 0 \\ n = k \rightarrow 1 \end{cases}$$

$$\text{Υποστηρίζω ότι κάθε περιοδική } f(t) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n \cos(n\omega t) + b_n \sin(n\omega t)$$

Οραματίζομαι ότι αν η παραπάνω $f(t)$ είναι σήμα εισόδου σε ένα σύστημα, τα ημίτονα και συνημίτονα ως ιδιοσυναρτήσεις θα παραμείνουν αμετάβλητα, και θα τροποποιηθούν μόνο τα a_n, b_n .

$$z_k(t) = e^{jk\omega t}$$

$$\langle z_k, z_n \rangle = \begin{cases} k \neq n \rightarrow 0 \\ k = n \rightarrow T \end{cases}$$

$$z_k(t) = \frac{1}{\sqrt{T}} e^{jk\omega t}$$

$$f(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} F_n e^{jn\omega t} \quad \text{εκθετική σειρά}$$

$$f(t) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} [a_n \cos(n\omega t) + b_n \sin(n\omega t)] \quad \text{τριγωνομετρική σειρά A}$$

$$f(t) = A_0 + \sum_{n=1}^{\infty} A_n \cos(n\omega t + \phi_n) \quad \text{τριγωνομετρική σειρά B}$$

Οι συντελεστές μπορούν να βρεθούν από τις προβολές της συνάρτησης πάνω στα ημίτονα και τα συνημίτονα:

$$a_n = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) \cos(n\omega t) dt \quad n \neq 0$$

$$b_n = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) \sin(n\omega t) dt$$

$$a_0 = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) dt$$

$$F_n = \frac{1}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) e^{-jn\omega t} dt$$

Συνθήκες Dirichlet

- 1) $\int_{-T/2}^{T/2} |f(t)| dt < \infty$
- 2) Πεπερασμένο πλήθος ασυνεχειών εντός T
- 3) Πεπερασμένος αριθμός τοπικών ακροτάτων εντός T

$f(t)$ περιοδική T

Μορφή	Σειρά	Συντελεστές	Αλλαγές
Εκθετική	$f(t) = \sum_{-\infty}^{\infty} F_n e^{jn\omega t}$	$F_n = \frac{1}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) e^{-jn\omega t} dt$	$F_0 = a_0/2$ $F_n = 1/2(a_n - jb_n)$
Τριγωνομετρική Α	$f(t) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos(n\omega t) + b_n \sin(n\omega t)$	$a_n = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) \cos(n\omega t) dt$ $b_n = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) \sin(n\omega t) dt$ $a_0 = \frac{2}{T} \int_{-T/2}^{T/2} f(t) dt$	$a_n = (F_n + F_{-n})$ $b_n = j(F_n - F_{-n})$ $a_0 = 2F_0$
Τριγωνομετρική Β	$f(t) = A_0 + \sum_{n=1}^{\infty} A_n \cos(n\omega t + \phi_n)$		$A_0 = a_0/2$ $A_n = \sqrt{a_n^2 + b_n^2} = 2 F_n $ $\phi_n = \arctan\left(\frac{b_n}{a_n}\right)$

$$\begin{aligned}
 P &= \frac{W}{T} = \frac{1}{T} \int_0^T f^2(t) dt = \frac{a_0^2}{4} + \frac{1}{2} \sum_{n=1}^{\infty} a_n^2 + b_n^2 \\
 &= F_0^2 + 2 \sum_{n=1}^{\infty} |F_n|^2 = \sum_{n=-\infty}^{\infty} |F_n|^2
 \end{aligned}$$

Άσκηση για το σπίτι Να βρεθούν η εκθετική και η τριγωνομετρική σειρά του σήματος:

2.1 Μετασχηματισμός Fourier

Φορέας συνάρτησης είναι το διάστημα του πεδίου ορισμού της στο οποίο η συνάρτηση δεν είναι 0 (από $\min x$ για το οποίο δεν είναι 0 ως το αντίστοιχο $\max x$).

$$\begin{aligned}
 \tilde{f}(t) &= \sum_k f(t - kT) \\
 \downarrow T\text{-περιοδική} &\rightarrow \tilde{f}(t) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos(\omega_0 n t) + b_n \sin(\omega_0 n t) \quad \omega_0 = \frac{2\pi}{T} \\
 f(t) &= \begin{cases} \tilde{f}(t) & -T/2 \leq t \leq T/2 \\ 0 & \text{elsewhere} \end{cases}
 \end{aligned}$$

Μετασχηματισμός Fourier

$$\begin{aligned}
 F(\omega) &\triangleq \int_{-\infty}^{\infty} f(t) e^{-j\omega t} dt \\
 f(t) &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F(\omega) e^{j\omega t} d\omega
 \end{aligned}$$

Προσοχή

Όταν παίρνουμε τύπους από τυπολόγια, ελέγχουμε τον ορισμό του μετασχηματισμού Fourier, για διαφοράς στη σύμβαση!

Αντίστοιχος ορισμός

$$F(f) \triangleq \int_{-\infty}^{\infty} e^{-j2\pi ft} dt$$

$$f(t) = \int_{-\infty}^{\infty} F(f) e^{j2\pi ft} df$$

(όπου f η συχνότητα)

Η αρνητική συχνότητα δεν έχει καμία φυσική σημασία!

2.1.1 Ιδιότητες

•

$$F(\omega) = A(\omega) e^{j\Phi(\omega)} = \underbrace{F_R(\omega)}_{\text{Re}\{F(\omega)\}} + j \underbrace{F_i(\omega)}_{\text{Im}\{F(\omega)\}}$$

$$A(\omega) = |F(\omega)|$$

•

$$F(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} f(t) (\cos(\omega t) - j \sin(\omega t)) dt = \underbrace{\int_{-\infty}^{\infty} f(t) \cos \omega t dt}_{\text{Re}\{F(\omega)\}} - j \underbrace{\int_{-\infty}^{\infty} f(t) \sin \omega t dt}_{\text{Im}\{F(\omega)\}}$$

Αν $f(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ είναι άρτια

$F(\omega)$ είναι πραγματική $F(\omega) \equiv \text{Re}\{F(\omega)\}$ και είναι άρτια

Αν $f(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ είναι περιττή

$F(\omega)$ είναι φανταστική $F(\omega) = j \text{Im}\{F(\omega)\}$ και είναι περιττή

Κάθε συνάρτηση είναι άθροισμα μίας άρτιας και μίας περιττής. Έστω $f(t) = f_e(t) + f_o(t)$. Τότε:

$$F(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} (f_o(t) + f_e(t)) (\cos \omega t - j \sin \omega t) dt$$

$$= \cancel{\int_{-\infty}^{\infty} f_o \cos \omega t dt} + \int_{-\infty}^{\infty} f_e \cos \omega t dt - j \int_{-\infty}^{\infty} \sin \omega t dt - j \cancel{\int_{-\infty}^{\infty} f_e \sin \omega t dt}$$

Αν η f είναι πραγματική:

$\text{Re}\{F(\omega)\}$ είναι άρτια

$\text{Im}\{F(\omega)\}$ είναι περιττή

$A(\omega) = |F(\omega)| = \sqrt{\text{Re}^2\{F(\omega)\} + \text{Im}^2\{F(\omega)\}}$ είναι άρτια

$\Phi(\omega) = \arctan \frac{\text{Im}\{F(\omega)\}}{\text{Re}\{F(\omega)\}}$ είναι περιττή.

Αν η $f(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ και άρτια:

$$- \text{Im}\{F(\omega) = 0\}$$

$$- \Phi(\omega) = 0$$

Αν η $f(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ είναι περιττή:

$$- \text{Re}\{F(\omega)\} = 0$$

• Αν $f_1(t) \xrightarrow{\text{FT}} F_1(\omega)$ και $f_2(t) \xrightarrow{\text{FT}} F_2(\omega)$

$\forall a_1, a_2 \in \mathbb{C}$ σταθερά:

$$f(t) = a_1 f_1(t) + a_2 f_2(t) \xrightarrow{\text{FT}} F(\omega) = a_1 F_1(\omega) + a_2 F_2(\omega)$$

Γραμμικότητα του Fourier Transform

- Συμμετρική ιδιότητα (το διπλάσιο τυπολόγιο)

$$\text{Av } f(t) \xrightarrow{\text{FT}} F(\omega) \quad F(t) \xrightarrow{\text{FT}} 2\pi f(-\omega)$$

•

$$\begin{aligned} f(t) &\rightarrow F(\omega) &= A(\omega)e^{j\Phi(\omega)} \\ f(t - \tau) &\rightarrow e^{-j\omega\tau} F(\omega) &= A(\omega)e^{j(\Phi(\omega) - \omega\tau)} \end{aligned}$$

•

$$\begin{aligned} f(t) &\rightarrow F(\omega) \\ e^{j\omega_0 t} f(t) &\rightarrow F(\omega - \omega_0) \\ \text{π.χ } \cos(\omega_0 t) f(t) &= \frac{e^{j\omega_0 t} + e^{-j\omega_0 t}}{2} f(t) \xrightarrow{\text{FT}} \frac{1}{2} [F(\omega - \omega_0) + F(\omega + \omega_0)] \end{aligned}$$

Κλιμάκωση στο χρόνο

$$\begin{aligned} f(t) &\rightarrow F(\omega) \\ f(at) &\rightarrow \frac{1}{|a|} F\left(\frac{\omega}{a}\right) \quad \text{γιατί; να αποδειχθεί στο σπίτι!} \end{aligned}$$

Τι συμβαίνει με τη συνέλιξη

$$\begin{aligned} g(t) &= x(t) * h(t) \\ x(t) &\rightarrow X(\omega) \\ h(t) &\rightarrow H(\omega) \\ y(t) &\rightarrow Y(\omega) = X(\omega)H(\omega) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} y(t) &= x(t) \cdot h(t) \\ y(t) &\rightarrow Y(\omega) = \frac{1}{2\pi} X(\omega) * H(\omega) \\ &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} X(\xi) H(\omega - \xi) d\xi \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} f(t) &\rightarrow F(\omega) \\ y(t) = \frac{df(t)}{dt} &\rightarrow j\omega F(\omega) \\ \frac{d^n f(t)}{dt^n} &\rightarrow (j\omega)^n F(\omega) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} y(t) = \frac{d}{dt} f(t) &= \frac{d}{dt} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{2\pi} F(\omega) e^{j\omega t} d\omega \\ &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F(\omega) \frac{d}{dt} e^{j\omega t} d\omega \\ &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} j\omega F(\omega) e^{j\omega t} d\omega \end{aligned}$$

$$f(t) \rightarrow F(\omega)$$

$$t f(t) \xrightarrow{\text{F.T.}} \frac{d}{d\omega} F(\omega)$$

$$t^n f(t) \xrightarrow{\text{F.T.}} \frac{d^n}{d\omega^n} F(\omega)$$

Φανταστείτε ότι $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C} \quad f(t) \xrightarrow{F} (\omega)$

$$f^*(t) \rightarrow F^*(-\omega)$$

$$f(t) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F(\omega) e^{j\omega t} d\omega$$

$$f^*(t) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F^*(\omega) e^{-j\omega t} d\omega$$

$$= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F^*(-\omega) e^{j\omega t} d\omega$$

2.1.2 Θεώρημα Parseval

Θεώρημα Parseval

$$W = \int_{-\infty}^{\infty} |f(t)|^2 dt = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} |F(\omega)|^2 d\omega = \int_{-\infty}^{\infty} A^2(\omega) d\omega$$

όπου $F(\omega) = A(\omega) e^{j\Phi(\omega)}$

$$y(t) = f(t) f^*(t) = |f(t)|^2$$

$$Y(\omega) = \frac{1}{2\pi} F(\omega) * F^*(\omega)$$

$$Y(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} y(t) e^{-j\omega t} dt = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} F(\xi) F^*(-(\omega - \xi)) d\xi = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} |F(\omega)|^2 d\omega$$

$$= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} |A(\omega)|^2 d\omega$$

Ορισμός

Ποικνότητα φασματικής ενέργειας: $\frac{A(\omega)}{2\pi}$

2.1.3 Μετασχηματισμός Fourier γενικευμένων συναρτήσεων

α) $\delta(t) \rightarrow 1$

$$\int_{-\infty}^{\infty} \delta(t) e^{-j\omega t} dt = e^{-j\omega t} \Big|_{t=0} = e^0 = 1$$

$$\delta(t \mp t_0) \rightarrow e^{\pm j\omega t_0}$$

$$f(t) = 1 \rightarrow 2\pi\delta(\omega), \text{ \acute{\alpha}\rho\alpha } \int_{-\infty}^{\infty} e^{-j\omega t} dt = 2\pi\delta(\omega) \implies \int_{-\infty}^{\infty} \cos \omega t dt - j \int_{-\infty}^{\infty} \sin \omega t dt =$$

$$2\pi\delta(\omega) \implies \begin{cases} \int_{-\infty}^{\infty} \cos \omega t dt = 2\pi\delta(\omega) \\ \int_{-\infty}^{\infty} \sin \omega t dt = 0 \end{cases}$$

2.1.4

$$\text{sgn}(t) = \frac{|t|}{t}$$

$$\begin{aligned} \text{sgn}(t) &= \lim_{a \rightarrow 0} \left[e^{-a|t|} \text{sgn}(t) \right] \\ \text{FT sgn}(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{-a|t|} \text{sgn}(t) e^{-j\omega t} dt \\ &= \lim_{a \rightarrow 0} \int_{-\infty}^0 e^{at-j\omega t} dt + \lim_{a \rightarrow 0} \int_0^{\infty} e^{-at-j\omega t} dt \\ &= \lim_{a \rightarrow 0} \left[-\frac{e^{(at-j\omega t)}}{a-j\omega} \Big|_{-\infty}^0 + \frac{e^{-at-j\omega t}}{-(a+j\omega)} \Big|_0^{\infty} \right] \\ &= \lim_{a \rightarrow 0} \left[\frac{-1}{a-j\omega} + \frac{1}{a+j\omega} \right] \\ &= \frac{2}{j\omega} \in \mathbb{I} \end{aligned}$$

$$u(t) \xrightarrow{\text{F.T.}}$$

$$u(t) = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \text{sgn}(t) \xrightarrow{\text{F.T.}} \pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega}$$

2.1.5

$$u(t) \xrightarrow{\text{F.T.}} \pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega}$$

$$f(t) \xrightarrow{\text{F.T.}} F(\omega)$$

$$g(t) = \int_{-\infty}^t f(\tau) d\tau = \int_{-\infty}^{\infty} f(\tau) u(t-\tau) d\tau = f(t) * u(t)$$

$$G(\omega) = F(\omega) \cdot \left[\pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega} \right]$$

2.1.6

$$\delta(t) \rightarrow 1 \quad \acute{\alpha}\rho\tau\iota\alpha$$

$$\delta^{(1)}(t) = \frac{d}{dt} \delta(t) \rightarrow j\omega$$

$$\delta^{(n)}(t) = \frac{d^n}{dt^n} \delta(t) \rightarrow (j\omega)^n$$

$$t^n \rightarrow 2\pi j^n \delta^{(n)}(\omega)$$

2.1.7

Παρ.

$$f(t) = |t| = tu(t) - tu(-t)$$

$$F(\omega) = \frac{1}{2\pi} \left[2\pi j\delta(\omega) * \left[\pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega} \right] - 2\pi j\delta(\omega) * \left[\pi\delta(\omega) - \frac{1}{j\omega} \right] \right]$$

Calculate at home! The answer is $-\frac{2}{\omega^2}$

$$t \rightarrow 2\pi j^1 \delta^{(1)}(\omega)$$

$$u(t) \rightarrow \pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega}$$

$$u(-t) \rightarrow \pi\delta(\omega) - \frac{1}{j\omega}$$

2.1.8 Kramer's Kronig Relations

Από ηλεκτρομαγνητικό πεδίο:

$$\underbrace{\vec{D}}_{\text{πυκνότητα ροής}} = \underbrace{\epsilon}_{\text{διηλεκτρική σταθερά}} \underbrace{\vec{E}}_{\text{ένταση πεδίου}}$$

$$\vec{E} = \vec{E}(\vec{r}, t)$$

$$\vec{E} = \vec{E}(\vec{r}, \omega)$$

$$\vec{D}(\omega) = \epsilon(\omega) \vec{E}(\omega)$$

$$\vec{D}(t) = \epsilon(t) + \vec{E}(t)$$

$$h(t) = 0 \quad \forall t < 0$$

$$h(t) : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$\text{Av } H(\omega) = \mathcal{FT} \{h(t)\} = H_R(\omega) + jH_I(\omega)$$

$$H_I(\omega) = -\frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{H_R(\omega')}{\omega - \omega'} d\omega'$$

$$H_R(\omega) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{H_I(\omega')}{\omega - \omega'} d\omega'$$

Η απόδειξη των σχέσεων θα πέσει στις εξετάσεις.

Άσκ.

$$f(t) = 2 \cos \omega_1 t \cos \omega_2 t = \cos(\omega_1 - \omega_2)t + \cos(\omega_1 + \omega_2)t$$

$$F(\omega) = \mathcal{FT} \{ \cos(\omega_1 - \omega_2)t \} + \mathcal{FT} \{ \cos(\omega_1 + \omega_2)t \}$$

$$= \pi \left[\delta(\omega - (\omega_1 - \omega_2)) + \delta(\omega + (\omega_1 - \omega_2)) \right] + \pi \left[\delta(\omega - (\omega_1 + \omega_2)) + \delta(\omega + (\omega_1 + \omega_2)) \right]$$

$$\left(\cos \omega_0 t \xrightarrow{\text{FT}} \pi [\delta(\omega - \omega_0) + \delta(\omega + \omega_0)] \right)$$

Εναλλακτικά:

$$\begin{aligned}
 F(\omega) &= 2 \frac{1}{2\pi} \mathcal{F} \{ \cos \omega_1 t \} * \mathcal{F} \{ \cos \omega_2 t \} \\
 &= \pi [\delta(\omega - \omega_1) + \delta(\omega + \omega_1)] * [\delta(\omega - \omega_2) + \delta(\omega + \omega_2)] \\
 &= \pi [\delta(\omega - \omega_2 - \omega_1) + \delta(\omega - \omega_2 + \omega_1) + \delta(\omega + \omega_2 + \omega_1) + \delta(\omega + \omega_2 - \omega_1)]
 \end{aligned}$$

Άσκηση

$$\begin{aligned}
 f(t) &= g(t) \cos^2 \omega_0 t & g(t) &\xrightarrow{\text{FT}} G(\omega) \\
 &= g(t) \frac{1 + \cos 2\omega_0 t}{2} = \frac{g(t)}{2} + \frac{1}{2} g(t) \cos 2\omega_0 t \\
 \implies F(\omega) &= \frac{1}{2} G(\omega) + \frac{1}{2} G(\omega) * \mathcal{F} \{ \cos 2\omega_0 t \} \\
 &= \frac{1}{2} G(\omega) + \frac{1}{2} G(\omega) * \left[\pi (\delta(\omega - 2\omega_0) + \delta(\omega + 2\omega_0)) \right] \frac{1}{2\pi} \\
 &= \frac{1}{2} G(\omega) + \frac{1}{4} [G(\omega - 2\omega_0) + G(\omega + 2\omega_0)]
 \end{aligned}$$

Αν δεν θυμάμαι τον τύπο:

$$\begin{aligned}
 f(t) &= g(t) \cos^2 \omega_0 t = g(t) \cos \omega_0 t \cos \omega_0 t \\
 F(\omega) &= \frac{1}{2\pi} G(\omega) * \left[\frac{1}{2\pi} \mathcal{F} \{ \cos \omega_0 t \} * \mathcal{F} \{ \cos \omega_0 t \} \right] \\
 &= \frac{1}{4\pi^2} G(\omega) * \left[\pi [\delta(\omega - \omega_1) + \delta(\omega + \omega_2)] \right] * \pi [\delta(\omega - \omega_1) + \delta(\omega + \omega_2)] \\
 &= \frac{1}{4} G(\omega) * [\delta(\omega - 2\omega_0) + \delta(\omega) + \delta(\omega) + \delta(\omega + 2\omega_0)] \\
 &= \frac{1}{4} [G(\omega - 2\omega_1) + 2G(\omega) + G(\omega + 2\omega_0)]
 \end{aligned}$$

Άσκηση

$$\begin{aligned}
 f(t) &= g(at + b) & g(t) &\xrightarrow{\text{FT}} G(\omega) \\
 h(t) &= g(at) & F(\omega) &= \mathcal{F} \{ g(at) + b \} = \mathcal{F} \left\{ h \left(t + \frac{b}{a} \right) \right\} = H(\omega) e^{j\omega \frac{b}{a}}
 \end{aligned}$$

$$H(\omega) = \frac{1}{|a|} G \left(\frac{\omega}{a} \right)$$

$$F(\omega) = \frac{1}{|a|} e^{j\omega \frac{b}{a}} G \left(\frac{\omega}{a} \right)$$

$$\cos t \xrightarrow{\text{FT}} \pi [\delta(\omega - 1) + \delta(\omega + 1)]$$

$$\sin \omega_0 t = \cos \left(\omega_0 t - \frac{\pi}{2} \right)$$

$$\sin t \xrightarrow{\text{FT}} \frac{1}{|\omega_0|} e^{-j\omega \frac{\pi}{2\omega_0}} \pi \left[\delta \left(\frac{\omega}{\omega_0} - 1 \right) + \delta \left(\frac{\omega}{\omega_0} + 1 \right) \right]$$

$$\begin{aligned}
 \delta \left(\frac{\omega}{\omega_0} - 1 \right) &= \delta \left(\frac{1}{\omega_0} (\omega - \omega_0) \right) \\
 &= e^{-j\omega \frac{\omega}{\omega_0}} \pi [\delta(\omega - \omega_0) + \delta(\omega + \omega_0)] \\
 &= -j\pi [\delta(\omega - \omega_0) - \delta(\omega + \omega_0)]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
F(\omega) &= \int_{-\infty}^{\infty} f(t)e^{-j\omega t} dt = A \int_{-\tau/2}^{\tau/2} e^{-j\omega t} dt \\
&= A \frac{1}{-j\omega} e^{-j\omega t} \Big|_{-\tau/2}^{\tau/2} = \frac{A}{-j\omega} [e^{-j\omega\tau/2} - e^{j\omega\tau/2}] \\
&= A\tau \frac{\sin\left(\omega \frac{\tau}{2}\right)}{\frac{\omega\tau}{2}} \\
&= A\tau \frac{\sin\left(\frac{\omega\tau}{2}\right)}{\frac{\omega\tau}{2}} = A\tau \text{sinc}\left(\frac{\omega\tau}{2\pi}\right)
\end{aligned}$$

sinc

Μαθηματικοί: $\text{sinc}(x) = \frac{\sin x}{x}$

Μηχανικοί: $\text{sinc}(x) = \frac{\sin(\pi x)}{\pi x}$

2.2 Χρονοπερατό vs Ζωνοπερατό Σήμα

- Ένα ζωνοπερατό σήμα **δεν** μπορεί να είναι χρονοπερατό
- Ένα χρονοπερατό σήμα **δεν** μπορεί να είναι ζωνοπερατό
- Ένα σήμα μπορεί να μην είναι ούτε χρονοπερατό, ούτε ζωνοπερατό.

$$\begin{aligned}
f(t) &= \int_{-\sigma/2}^{\sigma/2} F(\omega)e^{j\omega t} d\omega \\
\frac{d^n f(t)}{dt^n} &= \int_{-\sigma/2}^{\sigma/2} (j\omega)^n F(\omega)e^{j\omega t} d\omega
\end{aligned}$$

Ορίζεται η σειρά Taylor επομένως σε οποιοδήποτε σημείο, όμως τότε, επειδή σε κάποια σημεία οι παράγωγοι είναι 0, θα έπρεπε η F να είναι μηδενική, άτοπο.

2.3 Γκαουσιανός παλμός

$$f(t) = \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} e^{t^2/(2\sigma^2)} \xrightarrow{\text{FT}} F(\omega) = e^{\frac{1}{2}\omega^2\sigma^2} = e^{-\frac{1}{2\sigma^2}\omega^2}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f(t) dt = 1$$

σ^2 διασπορά

$$\begin{aligned}
F(\omega) &= \int_{-\infty}^{\infty} f(t) e^{-j\omega t} dt = \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{t^2}{2\sigma^2} - j\omega t} dt \\
&= \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{1}{\sigma^2} [t^2 + 2\sigma^2 j\omega t + (j\omega\sigma^2)^2]} \cdot e^{\frac{1}{2\sigma^2} (j\omega\sigma^2)^2} dt \\
&= \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2\sigma^2} \omega^2 \sigma^4} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{1}{2\sigma^2} \overbrace{(t + j\omega\sigma^2)^2}^{t + j\omega\sigma^2 - \tau}} dt \\
&= e^{-\frac{1}{2} \omega^2 \sigma^2} \left[\frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{\tau^2}{2\sigma^2}} d\tau \right] = e^{-\frac{1}{2} \omega^2 \sigma^2}
\end{aligned}$$

Ηθικά διδάγματα:

- Ο μετασχηματισμός της Gaussian είναι Gaussian
- Ό,τι στενεύει στον χρόνο απλώνει στο φάσμα, και αντίθετα

$$\int_{-\infty}^{\infty} t d^2(t) dt$$

$$\text{διασπορά στον χρόνο} \quad d^2 = \int_{-\infty}^{\infty} t^2 f^2(t) dt$$

$$\text{διασπορά στο φάσμα} \quad D^2 = \frac{1}{2\pi} \int \omega^2 || d\omega$$

$$\left| \int_{-\infty}^{\infty} t x(t) \frac{dx(t)}{dt} dt \right| \leq \int_{-\infty}^{\infty} t^2 x^2(t) dt \cdot \int_{-\infty}^{\infty} \left| \frac{dx(t)}{dt} \right| dt \stackrel{\text{Parseval theorem}}{=} d^2 D^2 \implies \boxed{dD \geq 1/2}$$

Γιατί $1/2$; (Υπόδειξη: $\int_{-\infty}^{\infty} t x \frac{dx}{dt} dt = \int_{-\infty}^{\infty} t \frac{1}{2} \frac{dx^2}{dt} dt = [ ] - \frac{1}{2} \int x^2 dt \xrightarrow{1}$)
Θα τα ξαναπούμε Τρίτη 22 Νοεμβρίου (χάνουμε 3 μαθήματα).

Κεφάλαιο 3 Μετασχηματισμός Laplace

$$\nexists X(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-j\omega t} dt$$

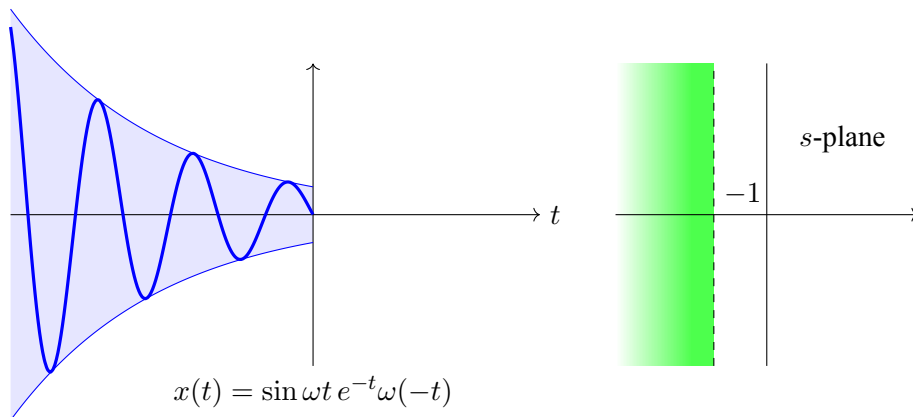
$$y(t) = x(t) e^{-\sigma t}$$

$$\begin{aligned} \exists Y(\omega) &= \int_{-\infty}^{\infty} y(t) e^{-j\omega t} dt \quad (s = \sigma + j\omega) \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-\sigma t} e^{-j\omega t} dt \end{aligned}$$

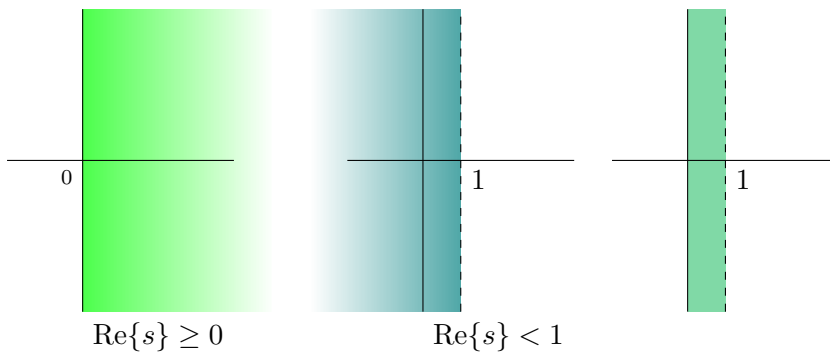
$$\boxed{X(s) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-st} dt} \quad \text{M. Laplace}$$

Αντίστροφος μετασχηματισμός Laplace $x(t) = \frac{1}{2\pi j} \int_{\sigma-j\omega}^{\sigma+j\omega} X(s) e^{st} ds$

- Έστω ότι $x(t)$ είναι αιτιατή ($x(t) = 0 \quad t < 0$).
Ας φανταστούμε ότι η $x(t)$ δεν έχει μετασχηματισμό Fourier.
- Έστω ότι $x(t)$ αντιατιατή ($x(t) = 0 \quad t > 0$)

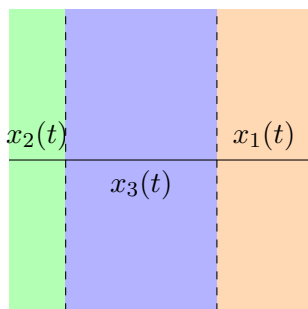

- $\sin \omega t u(t) + \sin \omega t e^{-t} u(-t)$

- Η $\sin \omega u(t) + \sin \omega t e^{-t} u(-t)$ δεν έχει περιοχή σύγκλισης.

$$X(s) = \frac{35}{(x-8)(x+2)}$$

Οι πόλοι (ρίζες του παρονομαστή) καθορίζουν τις περιοχές σύγκλισης.

Οι συναρτήσεις που χρησιμοποιούμε είναι αιτιατές, άρα γενικά ο μετασχηματισμός Laplace καταρρέει στην:

$$X(s) = \int_{0^-}^{\infty} x(t)e^{-st} dt$$

Το 0^- μάς επιτρέπει να ασχοληθούμε με συναρτήσεις που απειρίζονται στο 0, π.χ. $\frac{1}{x}$ or $\delta(t)$.

3.1 Ιδιότητες

$$x(t) \rightarrow X(s) \quad \text{Re}\{s\} > \sigma_1$$

$$y(t) \rightarrow Y(s) \quad \text{Re}\{s\} > \sigma_2$$

$$1) \quad ax(t) + by(t) \rightarrow aX(s) + bY(s) \quad \text{τουλάχιστον } \text{Re}\{s\} > \max\{\sigma_1, \sigma_2\}$$

2) Μετατόπιση σε χρόνο

$$x(t)u(t) \rightarrow X(s) \quad \sigma > \sigma_1$$

$$y(t) = x(t - t_0)u(t - t_0) \rightarrow X(s)e^{-t_0s} \quad t_0 > 0 \quad \sigma > \sigma_2$$

Απόδ.

$$Y(s) = \int_{0^-}^{\infty} y(t)e^{-st} dt = \int_{0^-}^{\infty} \underbrace{x(t - t_0)}_{\tau} u(t - t_0) e^{-st} dt = x(\tau)u(\tau)e^{-s(t+t_0)} d\tau = X(s)e^{-st_0}$$

3) Κλιμάκωση

$$x(t) \rightarrow X(s)$$

$$x(at) \rightarrow \frac{1}{a} X\left(\frac{s}{a}\right) \quad a > 0$$

4) Παραγωγή

$$x(t) \rightarrow X(s)$$

$$\frac{dx(t)}{dt} \rightarrow sX(s) - x(0^-)$$

5) Ολοκλήρωση

$$x(t) \rightarrow X(s)$$

$$\int_0^t x(t) dt \rightarrow \frac{1}{s} X(s)$$

6) Διαμόρφωση

$$x(t) \rightarrow X(s) \quad \sigma > \sigma_1$$

$$e^{-at}x(t) \rightarrow X(s + a) \quad a \in \mathbb{C} \quad \sigma > \sigma_1 - \text{Re}\{a\}$$

7) Συνέλιξη

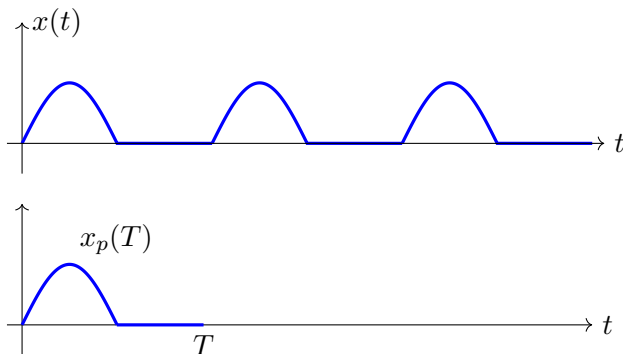
$$x(t) \rightarrow X(s)$$

$$y(t) \rightarrow Y(s)$$

$$x(t) * y(t) = X(s)Y(s)$$

3.2 Laplace "περιοδικών συναρτήσεων"

$$x_T(t) = \begin{cases} x(t) & 0 \leq x \leq T \\ 0 & \text{αλλού} \end{cases}$$

$$x(t) = x_T(t) + x_T(t - T) + x_T(t - 2T) + \dots$$

$$x(t) = \sum_{n=0}^{\infty} x_T(t - nT)$$

$$\mathcal{L}\{x(t)\} = \sum_{n=0}^{\infty} \mathcal{L}\{x_T(t - nT)\}$$

$$x_T(t) \xrightarrow{\mathcal{L}} X^T(s)$$

$$x_T(t - nT) \xrightarrow{\mathcal{L}} X^T(s)e^{-nTs}$$

$$\mathcal{L}\{x(t)\} = \sum_{n=0}^{\infty} X^T(s)e^{-nTs} = X^T(s) \sum_{n=0}^{\infty} e^{-nTs} = \frac{1}{1 - e^{-Ts}} X^T(s) \quad \sigma > \max(0, \sigma_1)$$

$$X(s) \xrightarrow{?} X(\omega)$$

$$X(\omega) = X(s)|_{s=j\omega}$$

Ex. 1 $x(t) = e^{-at} \text{ut}()$

$$X(s) = \int_{0-}^{\infty} x(t)e^{-st} dt = \int_{0-}^{\infty} e^{-at} e^{-st} dt = \int_{0-}^{\infty} e^{-(a+s)t} dt = \frac{e^{-(a+s)t}}{-(a+s)} \Big|_0^{\infty} = \frac{e^{-(a+s)\infty} - e^{-(a+s)0}}{-(a+s)} =$$

$$\boxed{\frac{1}{s+a} \quad \text{Re}\{s\} > \text{Re}\{a\}}$$

Ex. 2 $x(t) = \delta(t)$

$$X(s) = \int_{0-}^{\infty} \delta(t)e^{-st} dt = e^{-s0} = 1 \quad s \in \mathbb{C}$$

Ex. 3 $x(t) = u(t) \quad X(s) = \frac{1}{s} \quad \text{Re}\{s\} > 0$

Για να βρω πεδίο σύγκλισης: $X(s) = \int_{0+}^{\infty} 1e^{-st} dt = \left. \frac{e^{-st}}{-s} \right|_{0+}^{\infty} = \frac{e^{-s\infty} - \overset{1}{e^{-s0}}}{-s} = \frac{1}{s}$

Ex. 4 $x(t) = \cos \omega_0 t u(t)$

$$x(t) = \frac{e^{j\omega_0 t} + e^{-j\omega_0 t}}{2} u(t) = \frac{1}{2} e^{j\omega_0 t} u(t) + \frac{1}{2} e^{-j\omega_0 t} u(t) \xrightarrow{\mathcal{L}T} \frac{1}{2} \frac{1}{s - j\omega_0} + \frac{1}{2} \frac{1}{s + j\omega_0} = \frac{1}{2} \frac{2s}{s^2 + \omega_0^2} = \frac{s}{s^2 + \omega_0^2} \quad \text{Re}\{s\} > 0$$

Ex. 5 $x(t) = \sin \omega_0 t u(t)$

$$\frac{1}{2j} [e^{j\omega_0 t} u(t) - e^{-j\omega_0 t} u(t)] \xrightarrow{\mathcal{L}T} \frac{1}{2j} \left[\frac{1}{s - j\omega_0} - \frac{1}{s + j\omega_0} \right] = \frac{\omega_0}{s^2 + \omega_0^2} \quad \text{Re}\{s\} > 0$$

Ποιός είναι ο μετασχηματισμός Fourier της παραπάνω;

Το πιθανό λάθος αποτέλεσμα είναι το $\left(\frac{FT}{s=j\omega} \rightarrow \frac{\omega_0}{\omega_0^2 - \omega^2} \right)$

$$x(t) = \sin \omega_0 t u(t)$$

$$\sin \omega_0 t \xrightarrow{FT} j\pi [-\delta(\omega - \omega_0) + \delta(\omega + \omega_0)]$$

$$u(t) \xrightarrow{FT} \pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega}$$

$$\begin{aligned} x(t) &\rightarrow [j\pi (\delta(\omega + \omega_0) - \delta(\omega - \omega_0))] * \left[\pi\delta(\omega) + \frac{1}{j\omega} \right] \\ &= \frac{1}{2\pi} \left[j\pi^2 (\delta(\omega + \omega_0) - \delta(\omega - \omega_0)) + j\pi \left(\frac{1}{j(\omega + \omega_0)} - \frac{1}{j(\omega - \omega_0)} \right) \right] \\ &= \frac{j\pi}{2} [\delta(\omega + \omega_0) - \delta(\omega - \omega_0)] + \left[\frac{\omega_0}{\omega_0^2 - \omega^2} \right] \end{aligned}$$

Θεωρήματα Αρχικής & Τελικής Τιμής

$$\lim_{t \rightarrow 0+} x(t) = \lim_{s \rightarrow \infty} (sX(s))$$

$$\lim_{t \rightarrow \infty} x(t) = \lim_{s \rightarrow 0} (sX(s))$$

$$(-t)^n f(t) \xrightarrow{\mathcal{L}T} \frac{d^n F(s)}{ds^n}$$

$$f(t) \xrightarrow{\mathcal{L}T} F(s)$$

Για να βρίσκουμε αντίστροφους μετασχηματισμούς Laplace χωρίς μιγαδική ολοκλήρωση χρειαζόμαστε ένα ισχυρό τυπολόγιο.

$X(s)$	$x(t)$
$\frac{1}{s}$	$u(t)$
$\frac{1}{s+a}$	$e^{-at}u(t)$
$\frac{1}{(s+a)^n}$	$\frac{t^{n-1}}{(n-1)!}e^{-at}u(t)$
$\frac{1}{s^n}$	$\frac{t^{n-1}}{(n-1)!}u(t)$
$\frac{\beta}{s^2+\beta^2}$	$\sin(\beta t)u(t)$
$\frac{s}{s^2+\beta^2}$	$\cos(\beta t)u(t)$
$\frac{\beta}{(s+a)^2+\beta^2}$	$e^{-at}\sin(\beta t)u(t)$
$\frac{s+a}{(s+a)^2+\beta^2}$	$e^{-at}\cos(\beta t)u(t)$

$$X(s) = \frac{P(s)}{Q(s)} = \frac{N(s)}{D(s)} \stackrel{\pi\chi}{=} \frac{N(s)}{(s+a)D_1(s)} = \frac{A}{s+a} + \frac{N_1(s)}{D_1(s)}$$

$$x(t) = Ae^{-at}u(t) - \mathcal{L}T \left\{ \frac{N_1(s)}{D_1(s)} \right\}$$

$$X(s) = \frac{N(s)}{(s+a)^\kappa D_1(s)}$$

$$= \frac{A_1}{(s+a)} + \frac{A_2}{(s+a)^2} + \cdots + \frac{A_\kappa}{(s+a)^\kappa} + \frac{N_1(s)}{D_1(s)}$$

$$\boxed{\frac{A_i}{(s+a)^i} \xrightarrow{I\mathcal{L}T} A_i \frac{t^{i-1}}{(i-1)!} e^{-at}u(t)}$$

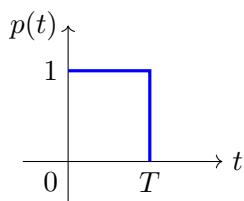
$$X(s) = \frac{N(s)}{[(s+a)^2 + \omega_0^2] D_1(s)} = \frac{As+B}{(s+a)^2 + \omega_0^2} + \frac{N_1(s)}{D_1(s)}$$

$$s_1 = -a - j\omega_0 \quad \text{ένας πόλος}$$

$$s_2 = -a + j\omega_0$$

Ex. 1

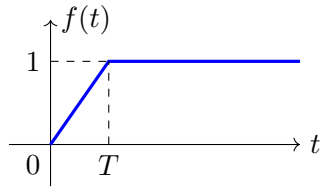
[0pt]

$$p(t) = u(t) - u(t-T)$$

$$\mathcal{L}\{p(t)\} = \mathcal{L}\{u(t)\} - \mathcal{L}\{u(t-T)\}$$

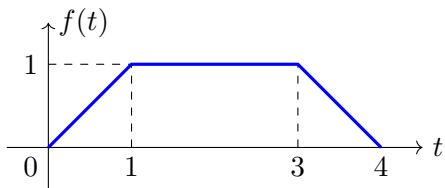
$$= \frac{1}{s} - \frac{1}{s}e^{-sT} = \frac{1 - e^{-sT}}{s}$$

Ex. 2

$$f(t) = \frac{t}{T}u(t) - \frac{t-T}{T}u(t-T)$$

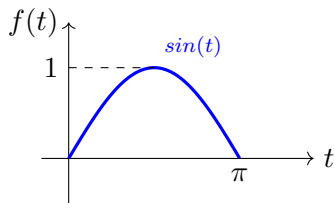
$$F(s) = \frac{1}{T} \frac{1}{s^2} - \frac{1}{T} \frac{1}{s^2} e^{-sT}$$

$$= \frac{1}{Ts^2} [1 - e^{-sT}], \quad s > 0$$

Ex. 3

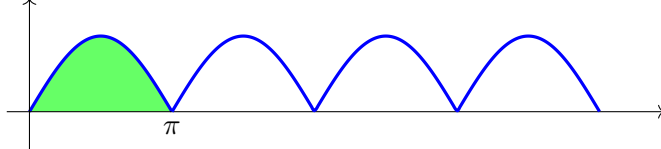
$$f(t) = tu(t) - (t-1)u(t-1) - (t-3)u(t-3) + (t-4)u(t-4)$$

$$F(s) = \frac{1}{s^2} [1 - e^{-s} - e^{-3s} + e^{-4s}]$$

Ex. 4

$$f(t) = \sin(t)u(t) + \sin(t-\pi)u(t-\pi)$$

$$F(s) = \frac{1}{s^2} + \frac{1}{s^2 + 1} e^{-\pi s}$$

Ex. 5

$$f(t) = |\sin t|u(t)$$

$$F(s) = \frac{1 + e^{-\pi s}}{1 - e^{-\pi s}}$$

Ex. 6

$$\begin{aligned}
F(s) &= \frac{s^2 - 6}{s^3 + 4s^2 + 3s} = \frac{s^2 - 6}{s(s^2 + 4s + 3)} = \frac{s^2 - 6}{s(s+1)(s+3)} = \frac{A}{s} + \frac{B}{s+1} + \frac{C}{s+3} \\
&= \frac{-2}{s} + \frac{5/2}{s+1} + \frac{1/2}{s+3} \\
f(t) &= \left[-2 + \frac{5}{2}e^{-t} + \frac{1}{2}e^{-3t} \right] u(t)
\end{aligned}$$

Ex. 7

$$\begin{aligned}
F(s) &= \frac{5s^3 - 6s - 3}{s^3(s+1)^2} = \frac{A}{s} + \frac{B}{s^2} + \frac{C}{s^3} + \frac{\Delta}{(s+1)} + \frac{E}{(s+1)^2} \\
F(s) &= \frac{-3}{s} - \frac{3}{s^3} - \frac{3}{s+1} + \frac{2}{(s+1)^2} \\
f(t) &= \left[-3 - \frac{3}{2}t^2 - 3e^{-t} + 2te^{-t} \right] u(t)
\end{aligned}$$

Ex. 8

$$\begin{aligned}
F(s) &= \frac{16}{s(s^2 + 4)^2} = \frac{A}{s} + \frac{B_1s + C_1}{s^2 + 4} + \frac{B_2s + C_2}{(s^2 + 4)^2} \\
16 &= A(s^2 + 4)^2 + (B_1s + C_1)s(s^2 + 4) + (B_2s + C_2)s \\
F(s) &= \frac{1}{s} - \frac{s}{s^2 + 4} - \frac{4s}{(s^2 + 4)^2} \\
f(t) &= [1 - \cos 2t - t \sin 2t] u(t)
\end{aligned}$$

Ex. 9

$$f''' + 6f'' + 11f' + 6f = 1 \quad t \geq 0 \quad \underbrace{f = f' = f''}_{@0^-} = 0$$

$$\begin{aligned}
&\mathcal{L}\mathcal{T}\{ \quad \} \\
s^3F - \cancel{s^2f_0} - \cancel{sf'_0} - \cancel{f''_0} + 6[s^2F - \cancel{sf_0} - \cancel{f_0}] + 11[sF - \cancel{f_0}] + 6F &= \frac{1}{s} \\
F(s^3 + 6s^2 + 11s + 6) &= \frac{1}{s} \implies F(s) = \frac{1}{s(s+1)(s+2)(s+3)} \\
F(s) &= \frac{1/6}{s} + \frac{-1/2}{s+1} + \frac{1/2}{s+2} + \frac{-1/6}{s+3} \\
f(t) &= \left[\frac{1}{6} - \frac{1}{2}e^{-t} + \frac{1}{2}e^{-2t} - \frac{1}{6}e^{-3t} \right] u(t)
\end{aligned}$$

Η μόνιμη κατάσταση που συντηρείται από το 1 στην διαφορική εξίσωση είναι το $\frac{1}{6}$

Κεφάλαιο 4 Θεώρημα Δειγματοληψίας

$$X(f) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t) e^{-j2\pi ft} dt$$

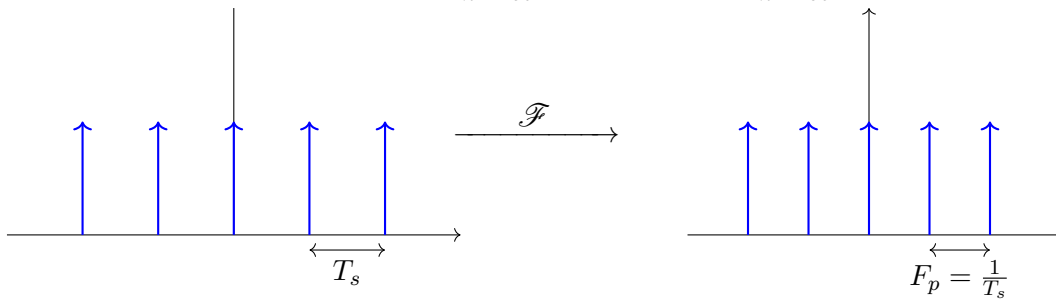
$$x(t) = \int_{-\infty}^{\infty} X(f) e^{j2\pi ft} dt$$

$$x_1(t)x_2(t) \xrightarrow{\mathcal{F}} X_1(f) * X_2(f)$$

$$X_1(f)X_2(f) \xrightarrow{\mathcal{F}^{-1}} x_1(t) * x_2(t)$$

$$\text{sinc}(t) = \frac{\sin(\pi t)}{t}$$

$$\text{Συνάρτηση δειγματοληψίας: } S_{T_s}(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} \delta(t - nT_s) \xrightarrow{\mathcal{F}} F_p \sum_{n=-\infty}^{\infty} \delta(f - nF_p) \quad F_p = \frac{1}{T_s}$$

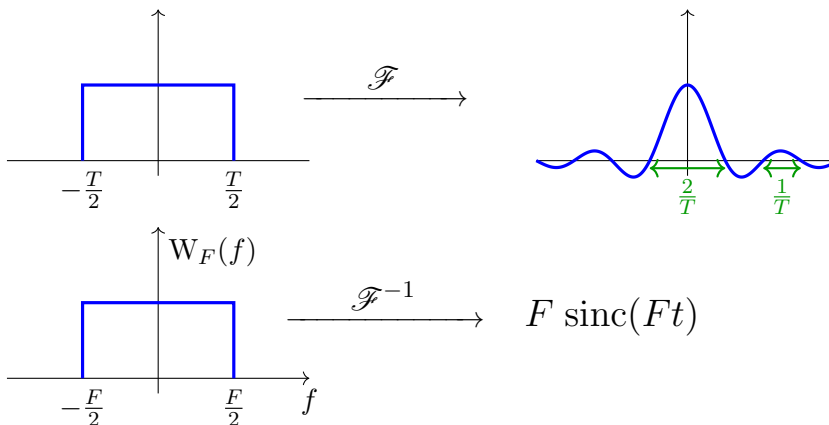
$$S_{F_s}(f) \xrightarrow{\mathcal{F}^{-1}} T_p S_{T_p}(t) \quad T_p = \frac{1}{F_s}$$

$$S_{\Xi_s}(\xi)$$

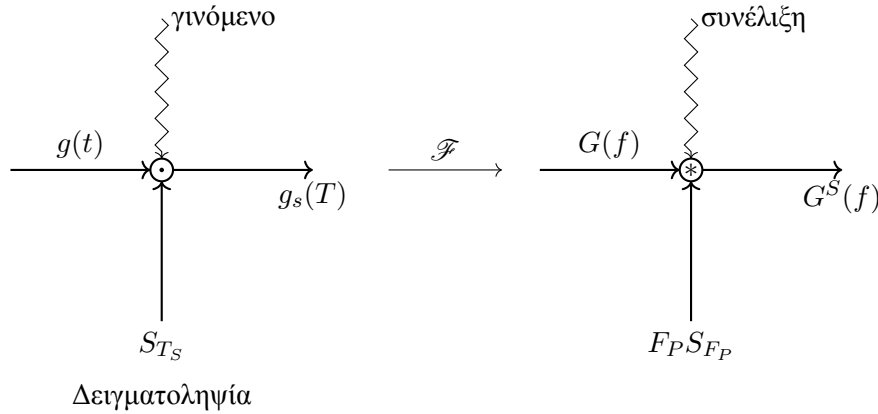
Αν κάπου δειγματοληπτώ, στον άλλο χώρο είναι περιοδικότητα

4.0.1 Συνάρτηση ορθογωνικού παραθύρου μήκους T στον κόσμο t

$$W_T(t) = \begin{cases} 1 & |t| < T/2 \\ 0 & \text{αλλού} \end{cases}$$

4.0.2

$$\begin{aligned}
 G^S(f) &= G(f) * F_P S_{F_P}(f) \\
 &= F_P G(f) * \left(\sum_n \delta(f - nF_P) \right) \\
 &= F_P \sum_n G(f - nF_P)
 \end{aligned}$$

Παρατηρούμε τις επικαλύψεις μεταξύ των διαδοχικών φασμάτων (aliasing). Για να περιοριστεί αυτό μπορούμε να αυξήσουμε το F_P ($\implies$ να αυξήσουμε τη συχνότητα δειγματοληψίας)

Για να μην έχουμε aliasing πρέπει:

$$F_P - \sigma > \sigma \implies F_P > 2\sigma$$

Nyquist's Criterion:

max frequency

$$\underbrace{F_P}_{\text{συχνότητα δειγματοληψίας}} > 2 \underbrace{\sigma}_{\text{max frequency}}$$

$$W_F(f) : \sigma < F/2 < F_P - \sigma$$

$$\underbrace{F_P = W_F(f) \cdot G^S(f)}_{\downarrow FT} F_P g(t) = \mathcal{F}^{-1} \{W_F(f)\} * \mathcal{F}^{-1} \{G^S(f)\}$$

$$F_P g(t) = F \operatorname{sinc}(Ft) * \left(\underbrace{g(t) \cdot S_{T_s}(t)}_{g_s(t)} \right)$$

$$\begin{aligned}
 &= F \int_{-\infty}^{\infty} g(t) \sum_n \delta(t' - nT_s) \operatorname{sinc}(F(t - t')) dt' \\
 &= F \sum_n \int_{-\infty}^{\infty} g(t) \delta(t' - nT_s) \operatorname{sinc}(F(t - t')) dt' \\
 &= \frac{F}{F_P} \sum_n g(nT_s) \operatorname{sinc}(F \cdot (t - nT_s))
 \end{aligned}$$

$$g(kT_s) = \frac{F}{F_P} \sum_n g(nT_s) \text{sinc}(F(kT_s - nT_s))$$

$$F = F_P \quad g(kT_s) = \sum_n g(nT_s) \text{sinc}(k - n)$$

Γενικά, αν $F = F_P$:

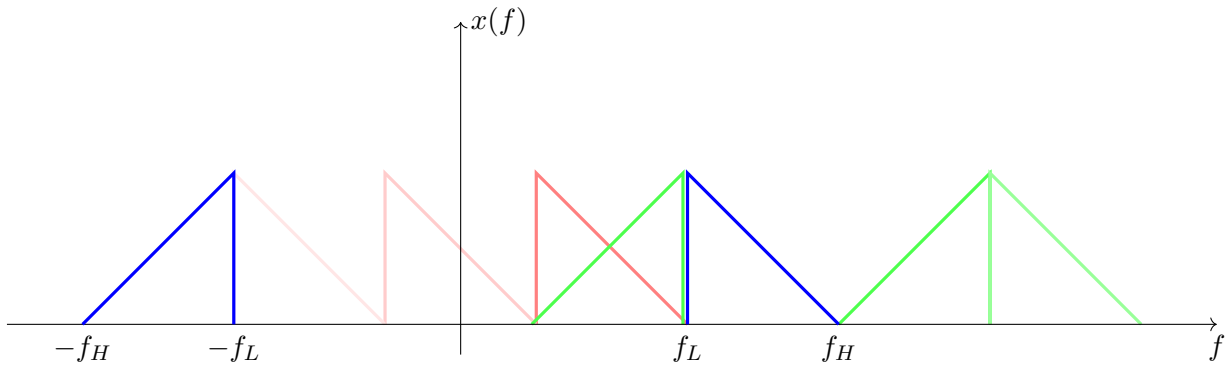
$$g(t) = \sum_n g(nT_s) \text{sinc}\left(\frac{1}{T_s}(t - nT_s)\right)$$

4.0.3 Άσκηση για το σπίτι

$$\phi_n^{F, T_s}(t) = \text{sinc}(F(t - nF_P))$$

Να βρεθεί το $\langle \phi_n(t), \phi_k(t) \rangle$.

4.1 Υποδειγματοληψία (undersampling)

Για να μην πέφτουν τα "πλακάκια" το ένα πάνω στο άλλο:

$$\left. \begin{array}{l} \kappa f_s - f_L < f_L \\ (\kappa + 1)f_s - f_H > f_H \end{array} \right\} \Rightarrow \begin{array}{l} f_s < \frac{2f_L}{\kappa} \\ f_s > \frac{2f_H}{\kappa + 1} \end{array}$$

$$\frac{2f_H}{\kappa + 1} < f_s < \frac{2f_L}{\kappa}$$

Ψάχνω το μέγιστο κ , έτσι ώστε να βρω το ελάχιστο f_s

$$\frac{2f_H}{\kappa + 1} < \frac{2f_L}{\kappa}$$

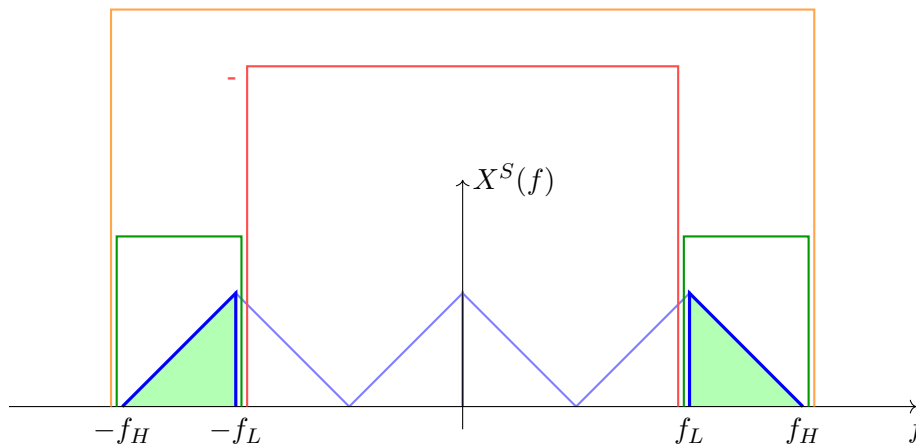
$$\kappa \leq \frac{f_L}{f_H - f_L}$$

$$f_{s_{\min}} \leftarrow \kappa_{\text{best}} = \left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} \right\rfloor$$

Θα ψάξω το ελάχιστο f_s :

$$\begin{aligned} \frac{2f_H}{\left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} \right\rfloor + 1} &< f_s < \frac{2f_L}{\left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} \right\rfloor} \\ \frac{2f_H}{\left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} + 1 \right\rfloor} &< f_s < \frac{2f_L}{\left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} + 1 \right\rfloor} \\ \frac{2f_H}{\left\lfloor \frac{f_H}{f_H - f_L} \right\rfloor} &< f_s \\ \frac{2f_H}{\left\lfloor \frac{f_H}{f_H - f_L} \right\rfloor} &= \frac{2f_H}{\frac{f_H}{f_H - f_L} - \epsilon} = \frac{2f_H}{\frac{f_H - \epsilon f_H + \epsilon f_L}{f_H - f_L}} = \frac{2f_H(f_H - f_L)}{f_H(1 - \epsilon) + \epsilon f_L} = \frac{2(f_H - f_L)}{(1 - \epsilon) + \epsilon \frac{f_L}{f_H}} \\ &= \frac{2(f_H - f_L)}{1 - \epsilon \left(1 - \frac{f_L}{f_H}\right)} > 2(f_H - f_L) \quad \text{αλλά όχι πολύ κοντά εκεί!} \end{aligned}$$

$$2(f_H - f_L) < \boxed{\frac{2f_H}{\left\lfloor \frac{f_L}{f_H - f_L} \right\rfloor + 1}} < f_s$$

4.2 Gibbs' Phenomenon

$$\begin{aligned} x(t) &\xrightarrow{FT} X(\omega) \\ x_\sigma(t) &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\sigma}^{\sigma} X(\omega) e^{j\omega t} d\omega = \frac{1}{2\pi} \int_{-\sigma}^{\sigma} \boxed{\int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) e^{j\omega \tau} d\tau} e^{j\omega t} d\omega \\ &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \int_{-\sigma}^{\sigma} e^{-j\omega \tau + j\omega t} d\omega d\tau = \int_{-\sigma}^{\sigma} e^{j\omega(t-\tau)} d\omega \\ &= \frac{1}{j(t-\tau)} e^{j\omega(t-\tau)} \Big|_{-\sigma}^{\sigma} \\ &= \frac{1}{j(t-\tau)} \left[e^{j\sigma(t-\tau)} - e^{-j\sigma(t-\tau)} \right] \\ &= \frac{2}{t-\tau} \sin(\sigma(t-\tau)) \end{aligned}$$

δηλαδή

$$X_\sigma(f) = \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{\pi(t-\tau)} d\tau$$

$$\begin{aligned}\lim_{\sigma \rightarrow \infty} x_\sigma(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \lim_{\sigma \rightarrow \infty} \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{\pi(t-\tau)} d\tau \\ \lim_{\sigma \rightarrow \infty} x_\sigma(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} x(\tau) \delta(t-\tau) d\tau \\ \lim_{\sigma \rightarrow \infty} x_\sigma(t) &= x(t)\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}x(t) &= x_c(t) + [x(0^+) - x(0^-)] u(t) \\ x_\sigma(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} x_c(\tau) \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{\pi(t-\tau)} d\tau - \frac{[x(0^+) - x(0^-)]}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{(t-\tau)} d\tau \\ &\quad \int_0^{\infty} \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{t-\tau} d\tau \\ \text{Θέτουμε } \begin{cases} \sigma(t-\tau) = x \\ d\tau = -\frac{1}{\sigma} dx \\ t-\tau = \frac{x}{\sigma} \end{cases} \\ &= \int_{\sigma t}^{\infty} \frac{\sin x}{\frac{x}{\sigma}} \left(\frac{\sin x}{x} dx \right) = \int_{-\infty}^0 \frac{\sin x}{x} dx + \int_0^{\sigma t} \frac{\sin x}{x} dx \\ &= \frac{\pi}{2} + \int_0^{\sigma t} \frac{\sin x}{x} dx = \frac{\pi}{2} + \underbrace{\text{Si}(\sigma t)}_{\text{Sine Integral}}\end{aligned}$$

Άρα

$$x_\sigma(t) = \int_{-\infty}^{\infty} x_c(\tau) \frac{\sin(\sigma(t-\tau))}{\pi(t-\tau)} d\tau + \frac{[x(0^+) - x(0^-)]}{2} + \frac{[x(0^+) - x(0^-)]}{\pi} \cdot \text{Si}(\sigma t)$$

$$\text{Si}(t) = \int_0^t \frac{\sin x}{x} dx$$

Χρησιμοποιώντας τον Leibniz Rule (παραγωγίζοντας το ολοκλήρωμα) μπορούμε να αποδείξουμε την θέση των μεγίστων της Si.

$$\begin{aligned}x_\sigma(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} x_c(\tau) \frac{\sin[\sigma(t-\tau)]}{\pi(t-\tau)} d\tau + \frac{x(0^+) - x(0^-)}{2} + \frac{[x(0^+) - x(0^-)]}{\pi} \text{Si}(\sigma t) \\ \lim_{\sigma \rightarrow \infty} x_\sigma(t) &= x_c(t) + \frac{x(0^+) - x(0^-)}{2} + \frac{[x(0^+) - x(0^-)]}{\pi} \lim_{\sigma \rightarrow \infty} \text{Si}(\sigma t) \\ \lim_{\sigma \rightarrow \infty} x_\sigma(0) &= x(0^-) + \frac{x(0^+) - x(0^-)}{2} = \frac{x(0^+) + x(0^-)}{2}\end{aligned}$$

Παρατηρώ ότι τα ζιγκζακωτά παραμένουν και το ύψος του κυματισμού δεν αλλάζει. Το μόνο που μπορεί να μεταβληθεί είναι η θέση του μεγίστου, με αύξηση του σ (ώστε να έρθει πιο κοντά στο σημείο ασυνέχειας). Αυτό είναι το φαινόμενο Gibbs.

Εάν όμως το σ δεν τείνει στο ∞ , το αποτέλεσμα στο 0 δεν είναι απαραίτητα το ημιάθροισμά των $x(0^+)$ και $x(0^-)$.

Ευσταθές ονομάζεται ένα σύστημα όταν πεπερασμένη (φραγμένη στο πλάτος) είσοδος δίνει πεπερασμένη έξοδο - ΠΕΠΕ (Πεπερασμένη Είσοδος - Πεπερασμένη Έξοδος) / BIBO (Bounded Input - Bounded Output) ευστάθεια

Φραγμένη συνάρτηση $f(t) \in BF$ σημαίνει ότι

$$\exists M > 0 : \forall t \quad |f(t)| < M$$

όπου BF ο κόσμος των φραγμένων συναρτήσεων.

Ένα σύστημα είναι ευσταθές όταν $\forall$ είσοδο $x(t) \in BF$ η έξοδος του συστήματος είναι επίσης φραγμένη ($y(t) \in BF$). (Αν το σύστημά μας είναι γραμμικό και ΑΚΜ (αμετάβλητο κατά τη μετατόπισης)

$$\exists h(t) \text{ κρουστική απόκριση} \quad y(t) = h(t) * x(t) = \int_{-\infty}^{\infty} h(\tau)x(t - \tau) d\tau$$

Έστω

$$\exists M : \forall t, \quad |x(t)| < M \implies |x(t - \tau)| < M$$

Επίσης έστω

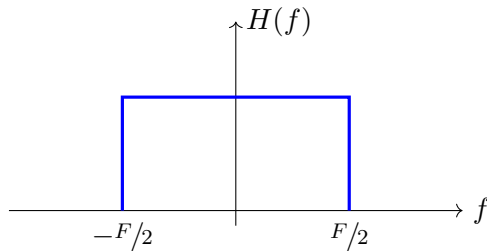
$$\exists N : |y(t)| < N \quad \forall t$$

$$|y(t)| = \left| \int_{-\infty}^{\infty} h(t)x(t - \tau) d\tau \right| < \int_{-\infty}^{\infty} |h(t)x(t - \tau)| d\tau < \int_{-\infty}^{\infty} |h(\tau)| d\tau < \frac{N}{M}$$

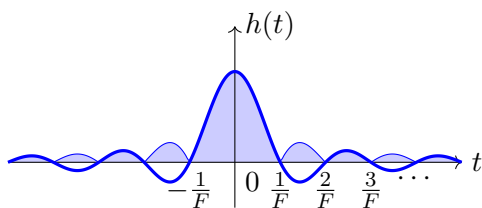
Εάν η κρουστική απόκριση είναι απολύτως ολοκληρώσιμη, τότε το σύστημα είναι ευσταθές.

4.2.1

Έστω ένα ιδανικό χαμηλοπερατό φίλτρο:

$$W_F(f) \xrightarrow{\text{IFT}} h(t) = F \operatorname{sinc}(Ft) = F \frac{\sin(\pi Ft)}{\pi Ft}$$

Παρατηρώ ότι η κρουστική απόκριση του ιδανικού αυτού φίλτρου δεν είναι αιτιατή, οπότε ένα τέτοιο φίλτρο δεν είναι υλοποιήσιμο.

Άσκηση για το σπίτι: Η $h(t)$ είναι απολύτως ολοκληρώσιμη;

$$\int_0^{\pi} \sin(t) dt = 2k \leq t \leq k+1 \quad |h(t)| = \left| \frac{\sin(t)}{t} \right| > \frac{|\sin(t)|}{k+1}$$

$$\int_1^{\infty} |h(t)| dt > \sum_{k=1}^{\infty} \int_k^{k+1} \left| \frac{\sin(t)}{t} \right| dt > \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{k+1} \int |\sin(t)| dt$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} |h(t)| dt > \Xi + 2 \sum_{k=1}^{\infty} \frac{2}{k+1}$$

Δηλαδή το σύστημα του ιδανικού χαμηλοπερατού φίλτρου δεν είναι ευσταθές.

4.2.2 Kramer's - Kronig

Έστω $h(t)$ αιτιατή - πραγματική συνάρτηση με MF: $H(\omega) = H_R(\omega) + jH_I(\omega)$

$$\text{Ξέρω } h(t) = \underbrace{h_e(t)}_{\text{even}} + \underbrace{h_o(t)}_{\text{odd}}$$

$$\text{Ξέρω } h_o(t) \xrightarrow{\text{FT}} H_o(\omega) \in \mathbb{I} \quad (\text{επίσης περιττή συνάρτηση})$$

$$\text{Ξέρω } h_e(t) \xrightarrow{\text{FT}} H_e(\omega) \in \mathbb{R} \quad (\text{επίσης άρτια συνάρτηση})$$

$$h_o(t) = -h_e(t) \quad t < 0$$

$$h_o(t) = h_e(t) \quad t \geq 0$$

$$\text{Συνεπώς } h(t) = h_e(t) + \text{sgn}(t)h_e(t)$$

$$h(t) = h_o(t) + \text{sgn}(t)h_o(t)$$

$$X(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} x(t)e^{-j\omega t} dt$$

$$x_1(t)x_2(t) \xrightarrow{\text{FT}} \frac{1}{2\pi} X_1(\omega) * X_2(\omega)$$

$$\text{sgn}(t) \xrightarrow{\text{FT}} \frac{2}{j\omega}$$

$$h(t) = h_e(t) + \text{sgn}(t)h_e(t) \xrightarrow{\text{FT}} H(\omega) = H_e(\omega) + \frac{1}{2\pi} \frac{2}{j\omega} * H_e(\omega) = H_e(\omega) - j \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\omega - \omega'} H_e(\omega') d\omega'$$

$$H(\omega) = \underbrace{H_e(\omega)}_{H_R(\omega)} - \underbrace{j \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{H_e(\omega')}{\omega - \omega'} d\omega'}_{jH_I(\omega)}$$

$$H_I(\omega) = -\frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{H_R(\omega')}{\omega - \omega'} d\omega'$$

ομοίως από πάνω υπολογίζουμε το H_R .

Κεφάλαιο 5 Συστήματα

5.1 Ανακεφαλαίωση

Γραμμικά Αναλογικά Συστήματα

$$1. \text{ Γραμμικότητα} \quad T[ax_1(t) + bx_2(t)] = ay_1(t) + by_2(t) \text{ όπου } \begin{cases} y_1(t) = T[x_1(t)] \\ y_2(t) = T[x_2(t)] \end{cases} \quad \forall x_1(t), x_2(t), a, b$$

$$2. \text{ Χρονοαμετάβλητο} \quad T[x(t-k)] = y(t-k) \text{ όπου } y(t) = T[x(t)] \quad \forall k, x(t)$$

$$3. \text{ Στιγμιαίο } (\neq \text{δυναμικό}) \quad y(t) = f(x(t))$$

Η έξοδος οποιαδήποτε χρονική στιγμή t εξαρτάται μόνο από την είσοδο την ίδια στιγμή t .

Η αντίσταση είναι ένα στιγμιαίο σύστημα, ενώ ο πυκνωτής και το πηνίο δεν είναι.

$$4. \text{ Αιτιατό} \quad \text{Η έξοδος δεν εξαρτάται από μελλοντικές τιμές της εισόδου}$$

$$\left[\begin{array}{l} \text{ΞΕΡΩ} \\ \text{Γραμμικό} \\ \text{Χρον. Αμετάβλητο} \end{array} \right] \rightarrow h(t) = 0 \quad \forall t < 0$$

5. Ευσταθές Για κάθε φραγμένει είσοδο, η έξοδος είναι φραγμένη

$$\left[\begin{array}{c} \Xi \text{EP}\Omega \\ \text{Γραμμικό} \\ \text{Χρον. Αμετάβλητο} \end{array} \right] \rightarrow \int_{-\infty}^{\infty} |h(t)| dt < \infty$$

6. Συγκεντρωμένο και Κατανεμημένο Συγκεντρωμένο λέγεται όταν μοναδική ελεύθερη μεταβλητή είναι ο χρόνος t .

Παράδειγμα Το σύστημα $y(t) = x^2(t)$ είναι:

1. Μη γραμμικό
2. Χρονοαμετάβλητο
3. Δυναμικό
4. Αιτιατό
5. Ευσταθές
6. Συγκεντρωμένο

5.2

$$\sum_{i=0}^n a_i \frac{d^i}{dt^i} y(t) = \sum_{l=0}^m b_l \frac{d^l}{dt^l} x(t) \quad t \geq 0$$

1. Γραμμικό
2. Χρονοαμετάβλητο
3. Δυναμικό, εκτός αν $n = m = 0$
4. Αιτιατό

Ολική λύση = Ομογενής + Μερική Λύση

$$\text{Ολική λύση} = \underbrace{\text{Εξαναγκασμένη λύση}}_{\text{λύση θεωρώντας δεδομένη } x(t) \text{ και μηδενικές Α.Σ.}} + \underbrace{\text{Ελεύθερη λύση}}_{\text{Λύση θεωρώντας } x(t)=0 \text{ και δεδομένες Α.Σ.}}$$

(Τα ζευγάρια ομογενής/ελεύθερη & εξαναγκασμένη/μερική δεν ταυτίζονται!)

Ολική λύση = Λύση μόνιμης κατάστασης + μεταβατική λύση

M. Laplace

$$\int_{i=0}^n a_i \left(s^i Y(s) - \sum_{k=0}^{i-1} s^{i-k-1} y_0^{(k)} \right) = \int_{l=0}^m b_l \left(s^l X(s) - \sum_{k=0}^{l-1} s^{l-k-1} x_0^{(k)} \right)$$

$$Y(s) = \underbrace{\frac{\sum_{l=0}^m b_l s^l}{\sum_{i=0}^n a_i s^i} X(s) - \frac{\sum_{l=0}^m \sum_{k=0}^{l-1} b_l s^{l-k-1} x_0^{(k)}}{\sum_{i=0}^n a_i s^i}}_{\text{εξαναγκασμένη}} + \underbrace{\frac{\sum_{i=0}^n \sum_{k=0}^{i-1} a_i s^{i-k-1} y_0^{(k)}}{\sum_{i=0}^n a_i s^i}}_{\text{ελεύθερη}}$$

$$y(t) = x(t) * h(t)$$

$$Y(s) = X(s)H(s)$$

Συγκρίνοντας με τον παραπάνω τύπο, παρατηρούμε ότι η $y(t) = x(t) * h(t)$ μόνο όταν οι αρχικές συνθήκες είναι 0!